

Preventivní ZL

MDDr. Denisa Kavříková

M asistent

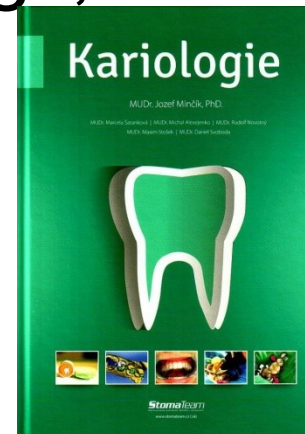
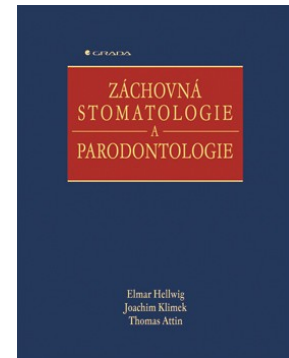
FNUSA- oddělení konzervační ZL

Prof. MUDr. Martina Kukletová, CSc.

Dětské zubní lékařství

Doporučená literatura

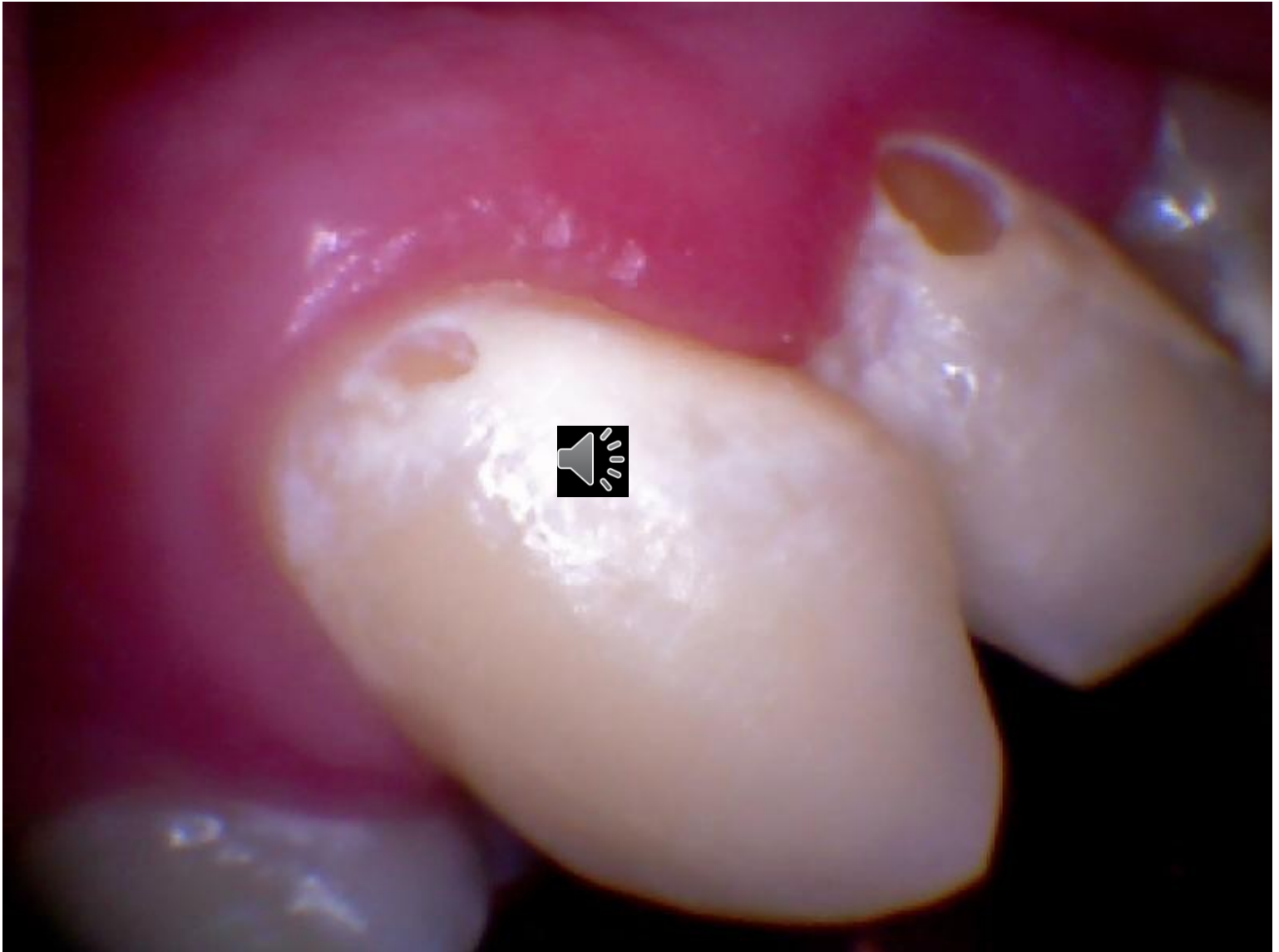
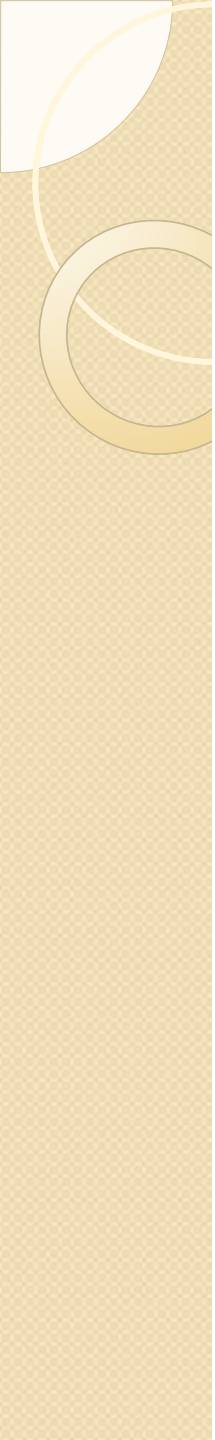
- 1) Konzervační zubní lékařství STEJSKALOVÁ
- 2) Záchovná stomatologie a parodontologie HELLWIG
- 3) Kariologie MINČÍK
- 4) Prevence ve Stomatologii, KILIAN a kol.

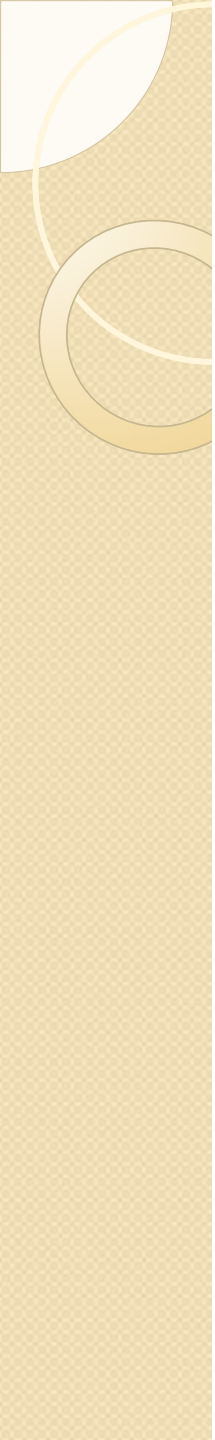

Co to je ZUBNÍ KAZ

- Zubní kaz je lokalizovaný patologický proces mikrobiálního původu postihující tvrdé zubní tkáně

Rozdělení kazů

- dle času - akutní
 - chronický
 - zastavený
- dle šíření- penetrující
 - podminující
- dle rozsahu - car. superficialis
 - car. media
 - car. pulpae proxima
 - car. ad pulpam penetrans
- dle topografického hlediska - korunky
 - kořene
 - kombinované

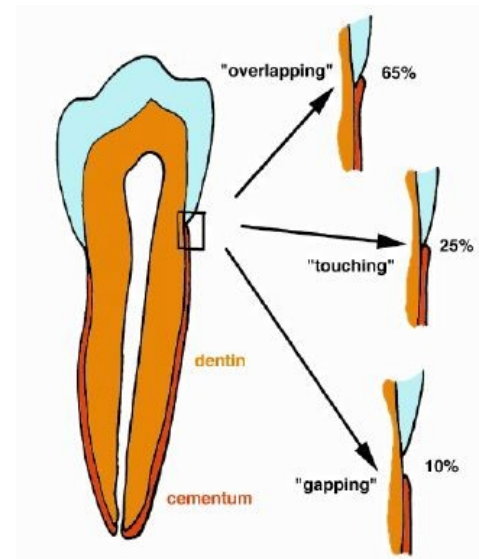
➤ dle postižených TZT

- kaz skloviny
- kaz dentinu
- kaz cementu
- kombinované formy

➤ zvláštní formy kazu

- kaz po ozáření
- profesionální kaz

Pozor na zvýšený výskyt gastroesofageálního refluxu a pacientů s bulímií

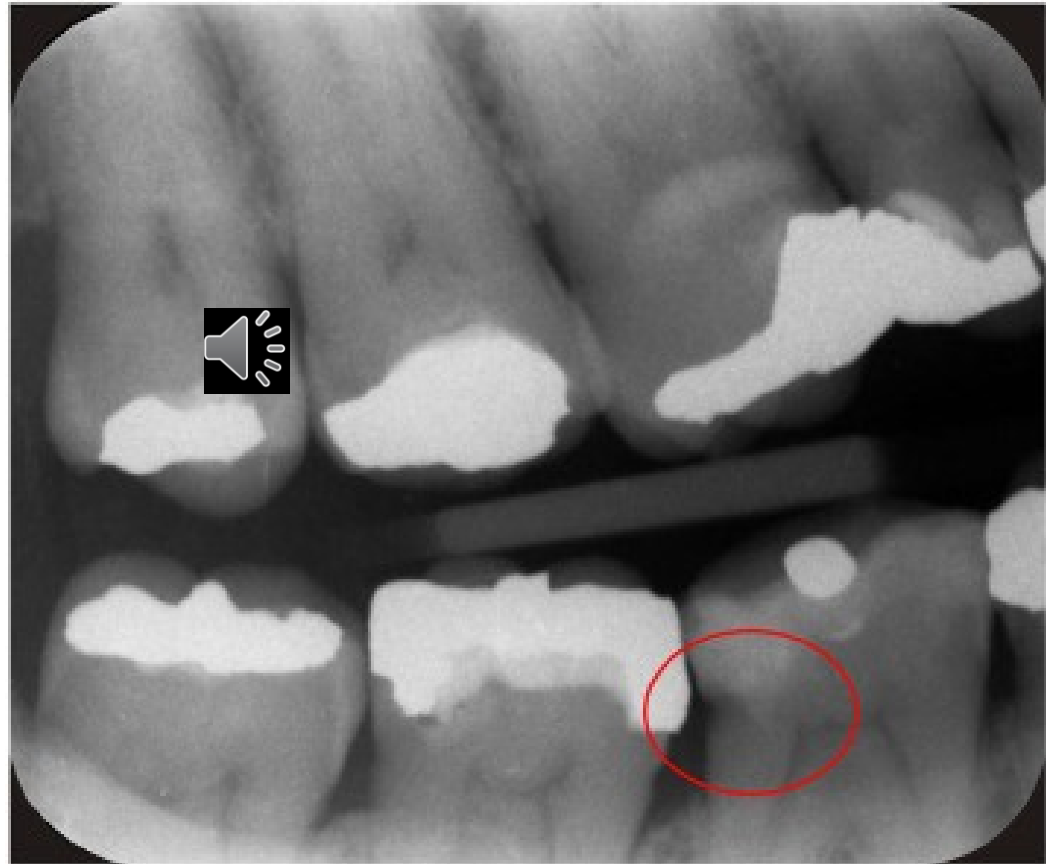
<http://www.uky.edu/~brmacp/oralhist/module7/lab/imgshtml/image16.htm>

<http://www.drsood.com/gallery.html>

z klinického pohledu

- primární
- sekundární
- recidivující

1. Nedeljkovic I, Teughels W, De Munck J, Van Meerbeek B, Van Landuyt KL. Is secondary caries with composites a material-based problem? *Dental Materials*. 2015;31(11):e247-e277. doi:10.1016/j.dental.2015.09.001

Ošetření kazivých lézí dle Blacka

- I. Třída- kazy na okluzních plochách molárů a premolárů

<http://winningsmileto.com/dental-caries>

<http://www.dentu.cz/cs/galerie.html>

- II. Třída- kavity na aproximálních plochách molárů a premolárů

- III. Třída- kavity na aproximálních plochách řezáků a špičáků bez zasažení incizálních hran

<https://www.styleitaliano.org/upper-lateral-incisor/>

<https://www.aegisdentalnetwork.com/id/2016/08/32-year-follow-up-of-a-class-iv-central-incisor-restoration>

- IV. Třída- kavity na aproximálních plochách špičáků a řezáků se zasažením incizální

V. Třída- kavity v gingivální třetině -labiálních, bukálních nebo linguálních ploch zubů

Historie zubního kazu

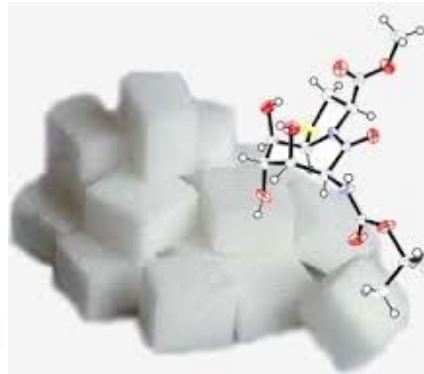
- preandrtálské období ZK rarita
- nárůst v době bronzové, železné i ve starořeckém Řecku i Římě
- ve středověku výskyt cca 25%
- 19. století explozivní rozšíření změnou stravování - výskyt 50-100%
- v 70. letech minulého století redukce ZK v zemích, kde zavedli fluoridaci
- nová tendence - kořenový kaz

Teorie vzniku kazu

Millerova chemicko parazitární teorie 1889

- dnes nejuznávanější teorie vzniku kazu
- bakterie (koky, tyčinky, vlákná) v DÚ metabolizují sacharidy za tvorby selin => demineralizace TZT a rozpadu organických substancí

- připisoval kariogenní vlastnosti kokům, tyčinkám, vláknům
- metabolismem sacharidů ze stravy těmito organismy vznikají **kyseliny**, které působí odvápnění TZT
- do odvápněných míst pronikají proteolytické mikroorganismy a působí rozpad organických substancí
- domníval se, že predisponující faktorem je i **habituálně nečisté místo**
- připouštěl i celkové příčiny jako těhotenství, dědičnost, choroby ovlivňující sekreci slin a pH slin

Endogenně pulpogenní fosfatázová teorie CZERNYI 1932

- Kaz začíná uvnitř zubu demineralizací dentinu účinkem fosfatázy
- Fosfatáza vznikající v dření demineralizuje dentin
- Demineralizace pokračuje i do skloviny, která se začne rozpadávat →
- Poruchy v nervových vláknech → porucha v rovnováze F^- a Mg^{2+} hromadí se fosfatázy a proteázy, které podporují vznik zk

Proteolytická teorie 1921

- Millerova teorie říká, že kaz začíná rozrušením anorganických součástí skloviny za účasti acidofilních mikroorganismů
- tato teorie předpokládá nejdříve narušení organických součástí skloviny proteolytickými bakteriemi
- předpokládá , že kaz může vzniknout v **neutrálním** , eventuálně **mírně zásaditém prostředí**

Sulfatázová teorie (exogenní) Pincus 1944

- tkáně jsou poškozeny kys. sírovou při enzymatickém odbourávání kys. chondroitinsírové

Proteolyticko-chelátová teorie Martin a Schatz

- proteolytické bakterie rozkládají organické substráty skloviny, přičemž vznikající chelátory, které za **alkalického** či **neutrálního** pH mají schopnost uvolňovat Ca^{2+} a vytvářet s ním komplexy tím se narušuje i anorganická část skloviny

Parazitární teorie - Baumgartner, Fleishmann

- průnik mikroorganismů neporušenou sklovinou, poté sekundární účinek kyseliny na sk~~lovinu~~vinu

2) fyzikálně- chemické teorie

Korozní teorie Rheinwald 1948

- kaz je elektrolytický pochod ve smyslu koroze
- Ionty Ca^{2+} jsou odebrány sklovině a vzniká koroze- bakterie nehrají žádnou roli

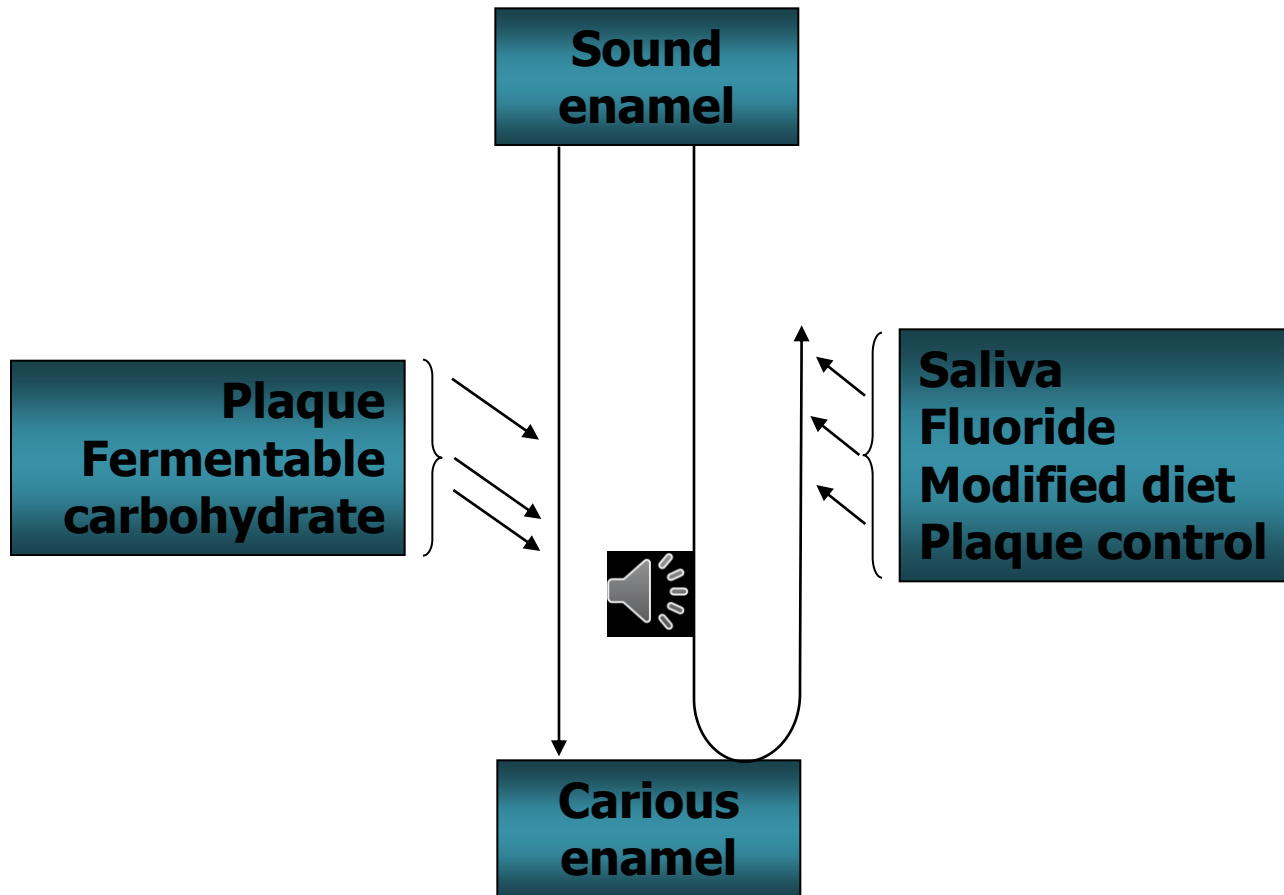
3) Ostatní teorie

Kolagenní- porucha kolagenního komplexu TZT

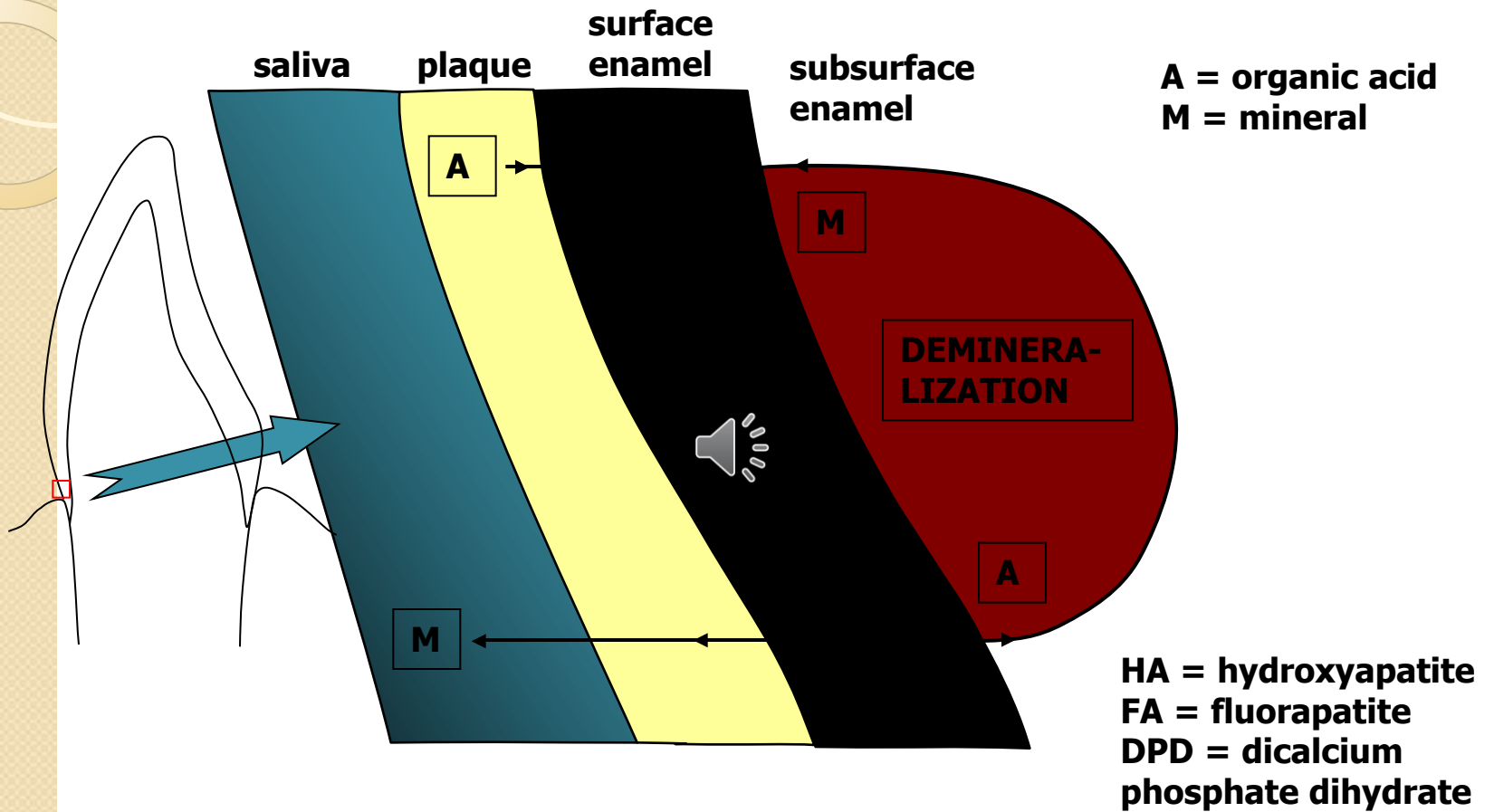
Vitální Nesselova- odnímání Ca^{2+} z TZT při celkové karenci Ca^{2+}

Egyediho teorie- glykogen

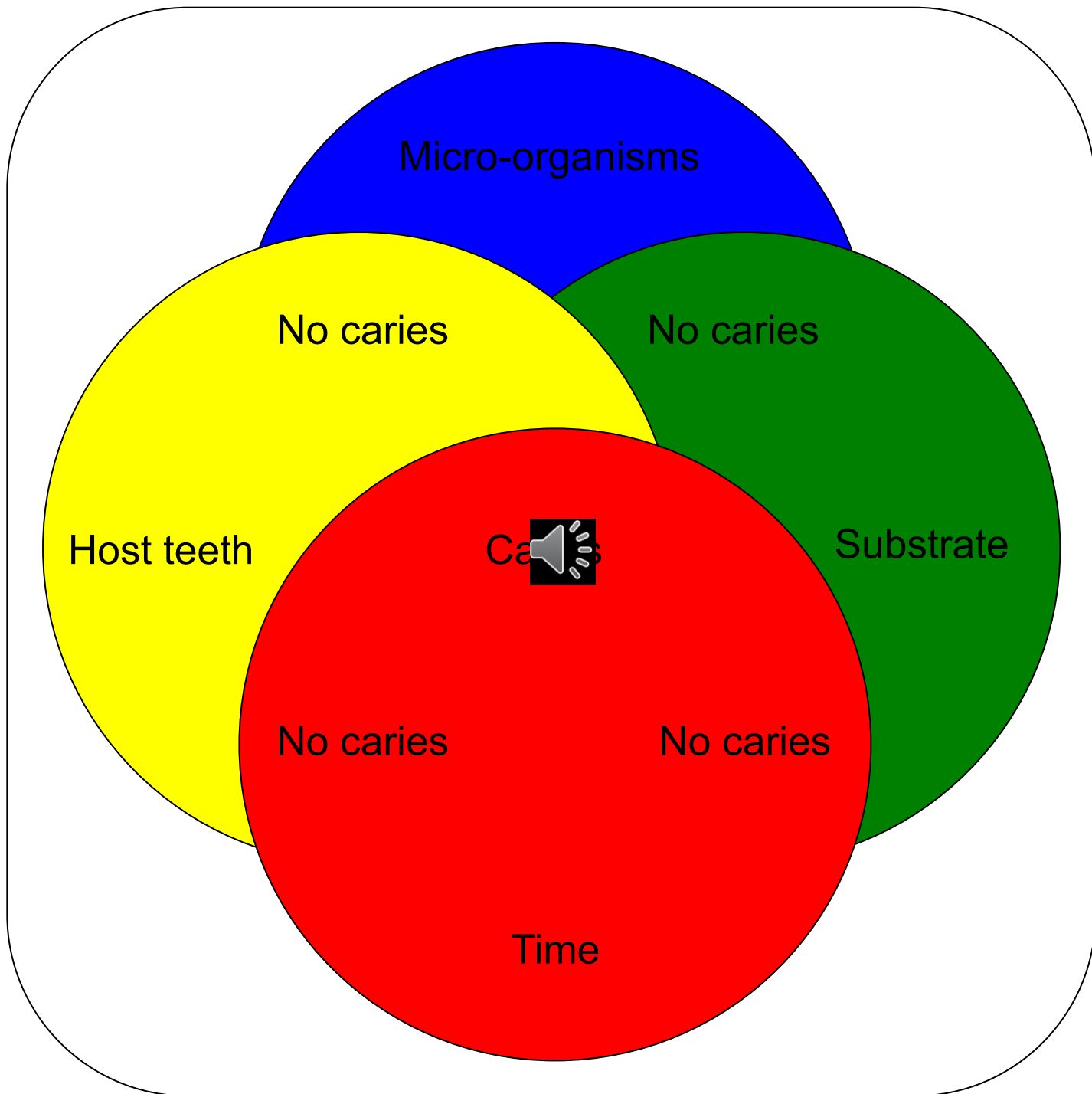
Šarpenjakova teorie

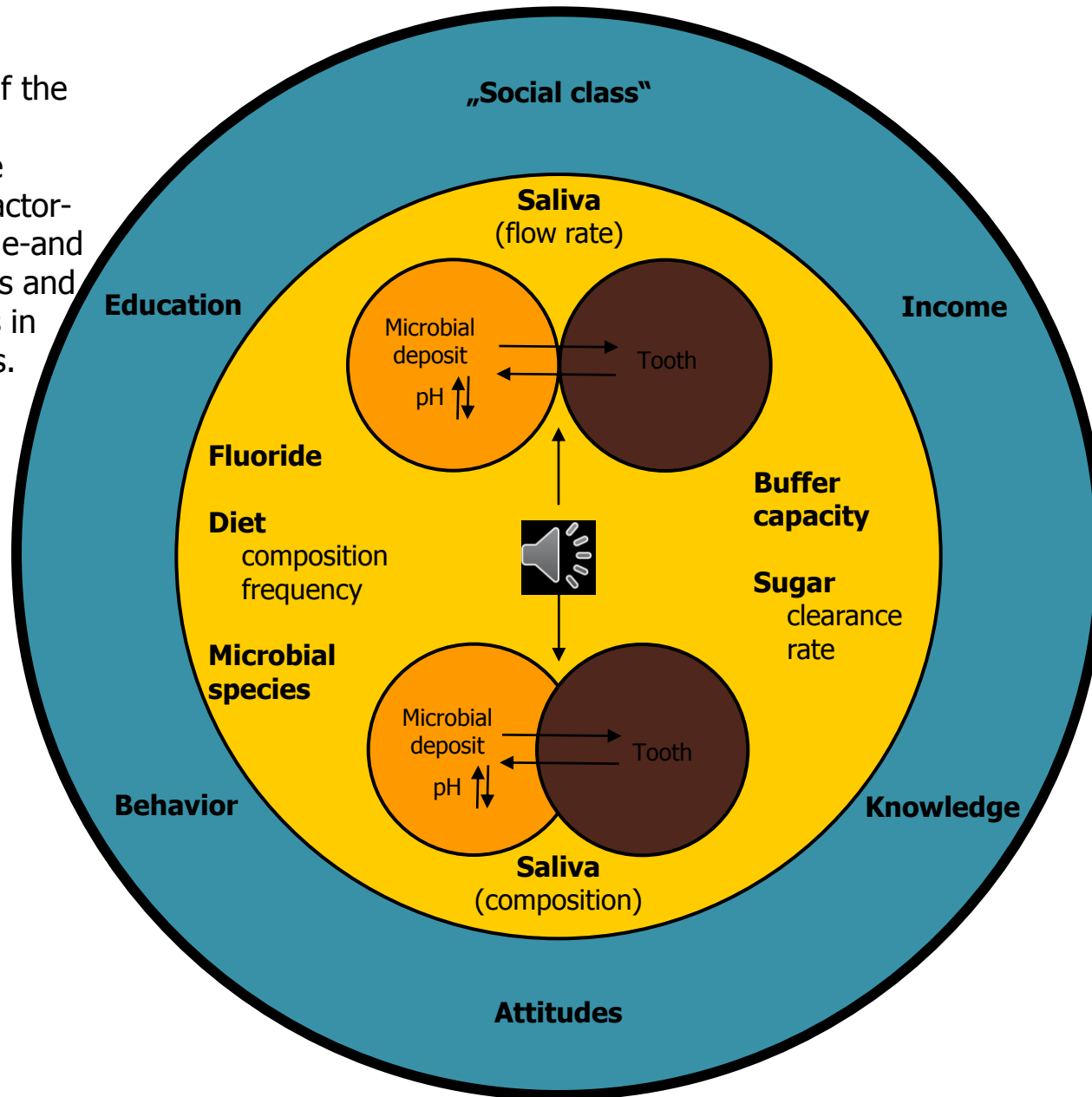
A diagrammatic representation of caries as an alternating process of destruction and repair. Sound enamel will become carious in time if plaque bacteria are given the substrate they need to produce acid. However, saliva is a remineralizing fluid and the arrows can be turned around towards sound enamel by use of fluoride, by modifying, and by attempting to remove plaque.

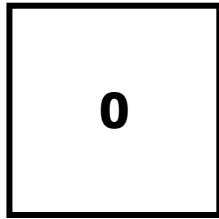
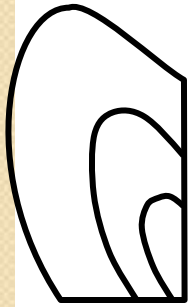

Model for subsurface demineralization according to Moreno&Zahradnik

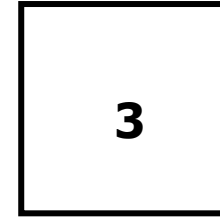

A schematic illustration of the relationship between the etiological factor-dental plaque-and determinants and confounders in dental caries.

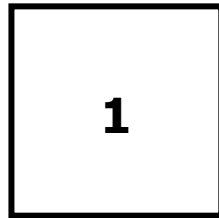
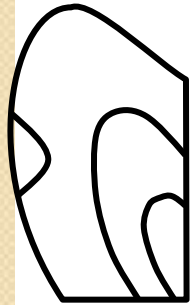

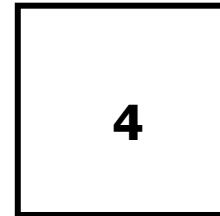
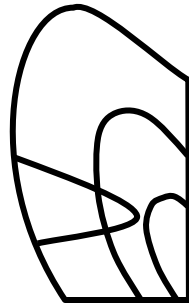
Sound on bitewing

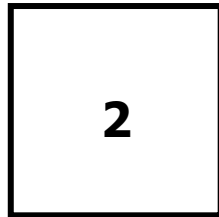
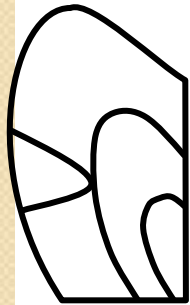
Radiolucency in enamel and outer half of dentine

Radiolucency confined to enamel

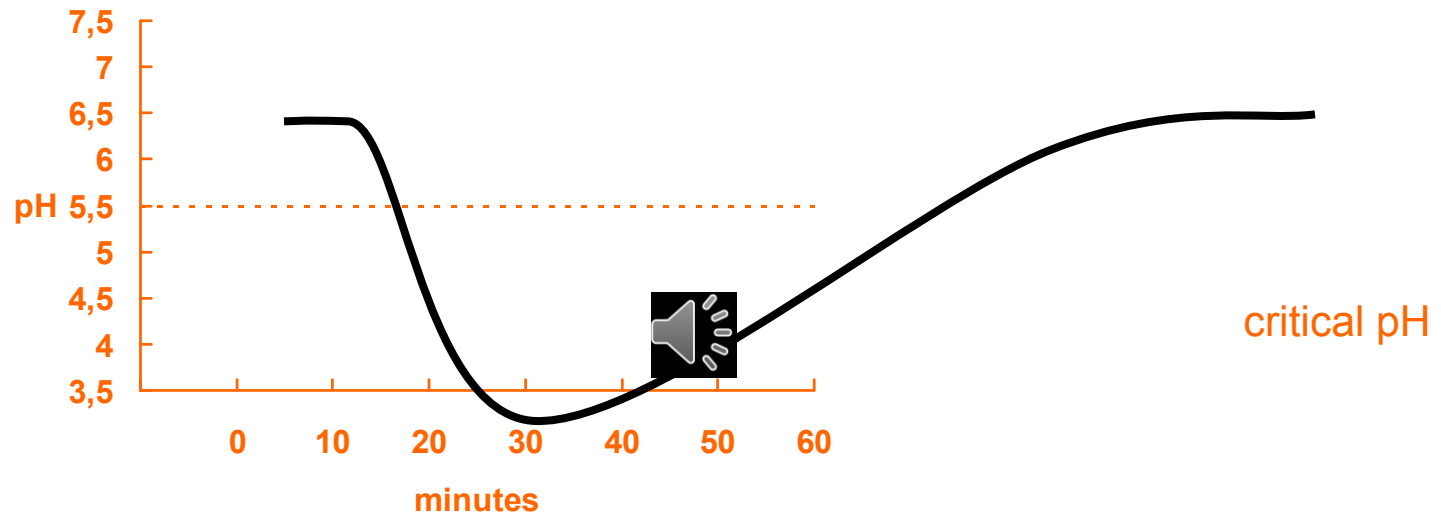
Radiolucency in enamel and reaching to inner half of dentine

Radiolucency in enamel up to enamel-dentine junction

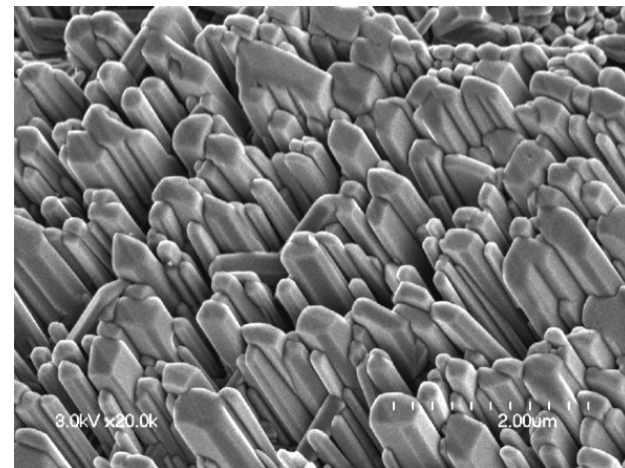
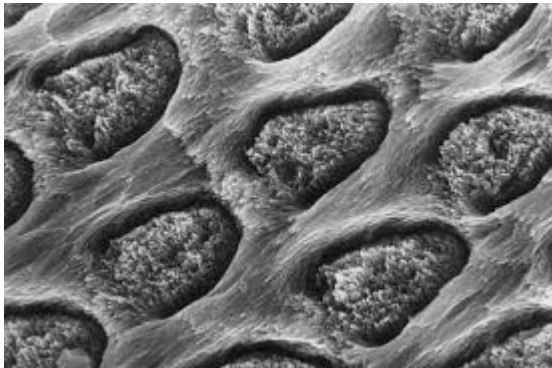
Diagrammatic representations of caries on bitewing radiographs.

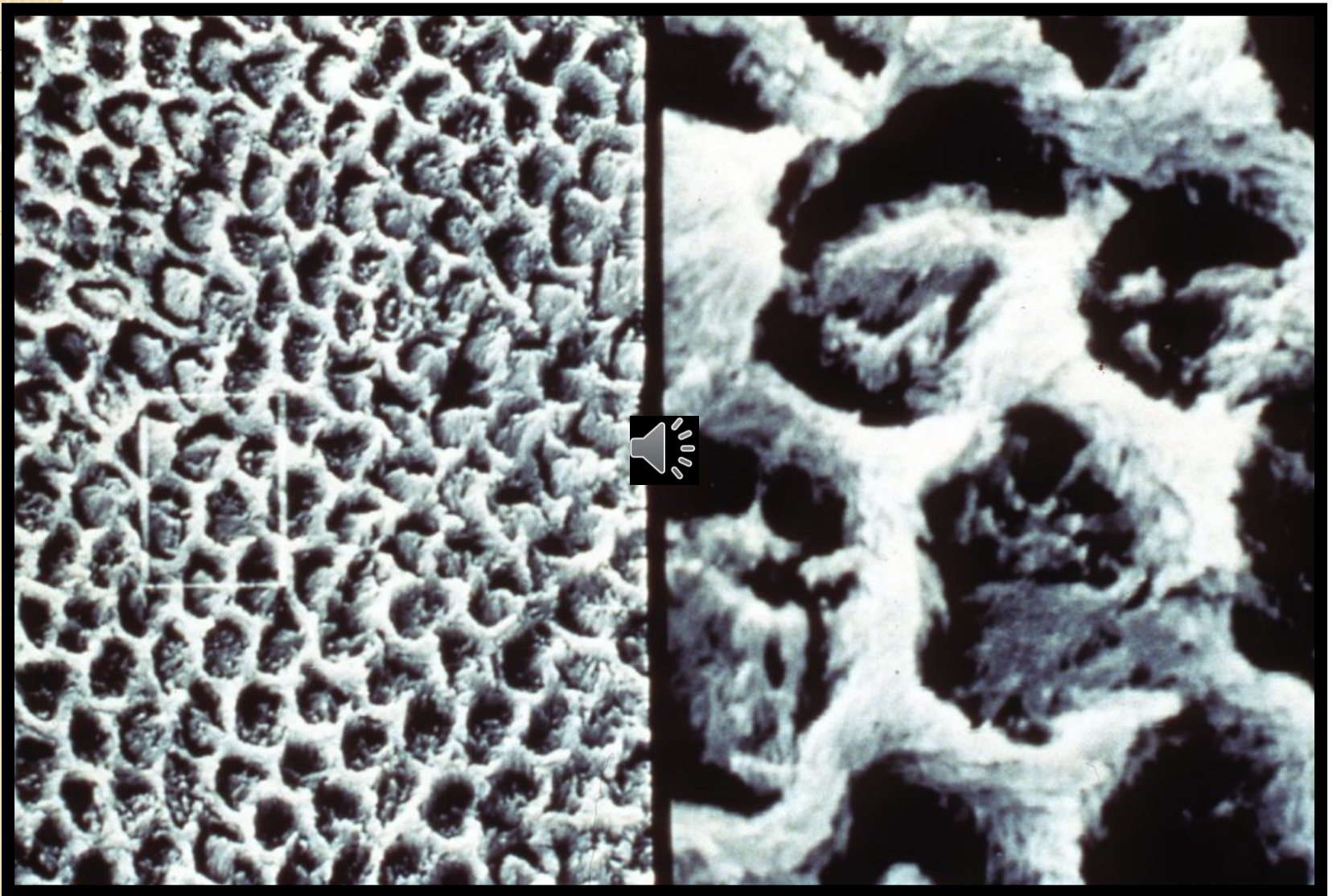
Stefaneova křivka

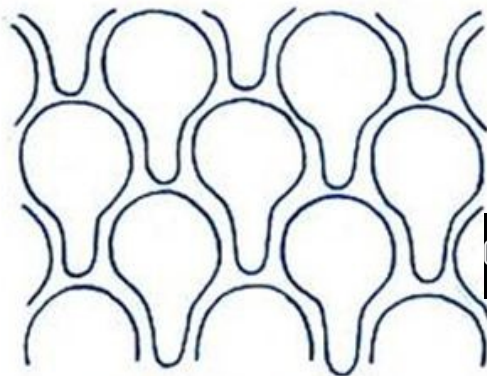
Stavba a složení skloviny

- Složení: 95-98% anorg. látek- krystaly hydroxyapatitu a 2-5% organických látek a vody
- Prizmata, interprizmatická substance
- Retziusovy linie, Hunter-Schregerovy pruhy

u člověka hranoly mají komplikovaný tvar a jeví se jako podélně seříznuté nebo vykrajované válce, jejichž profily na příčných řezech připomínají **klíčovou díрку** nebo **podkovu**

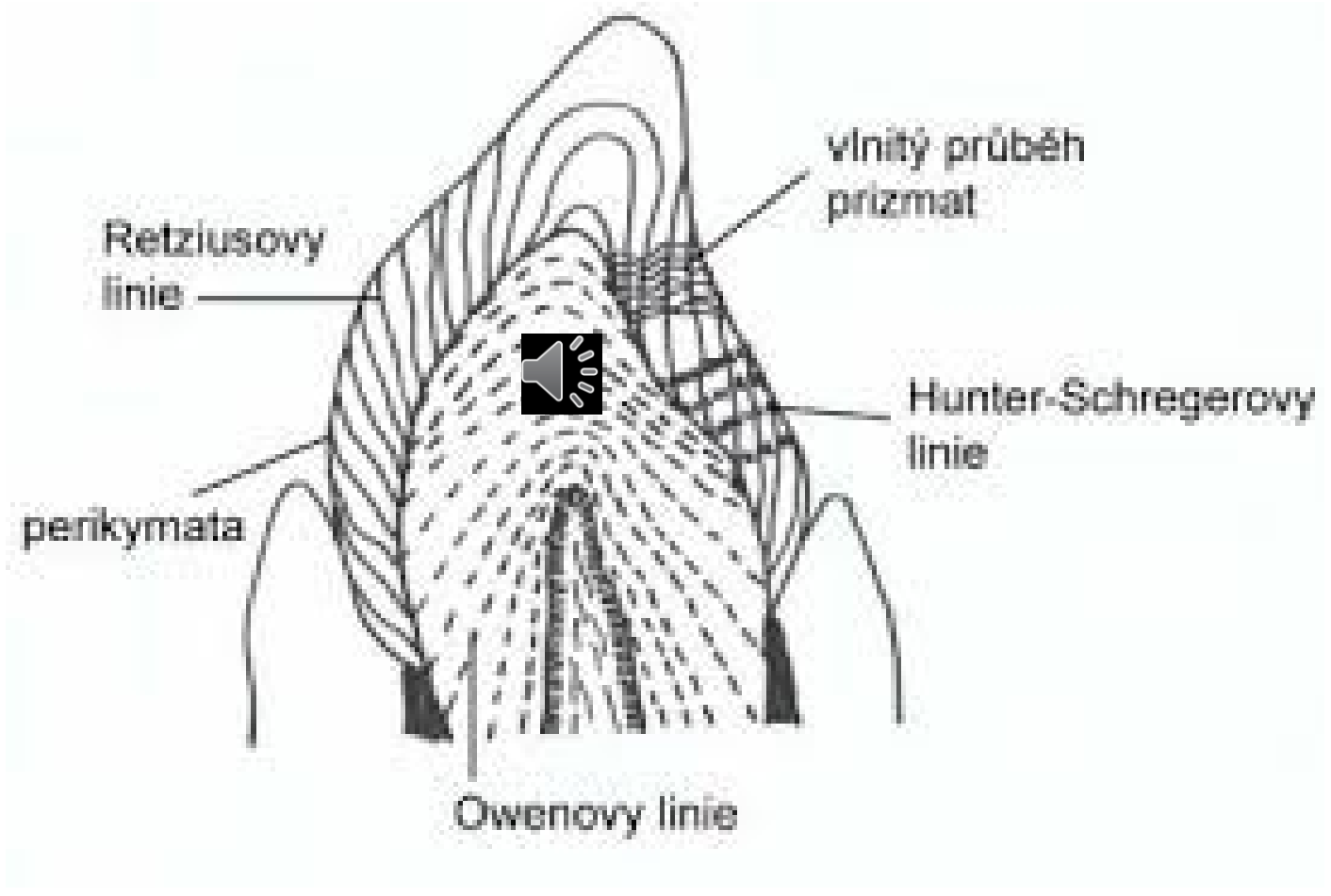

Tvar klíčové dírky

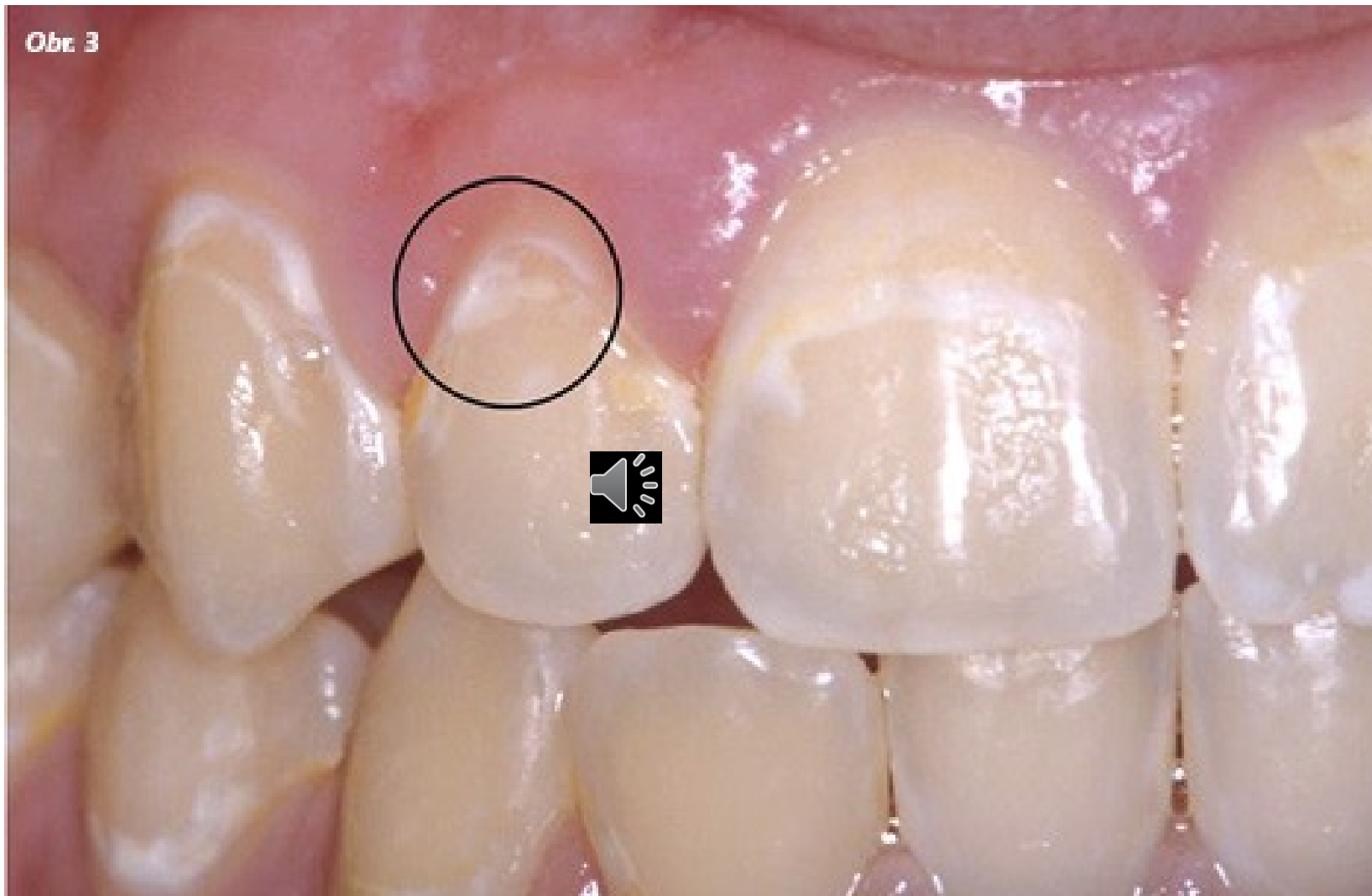

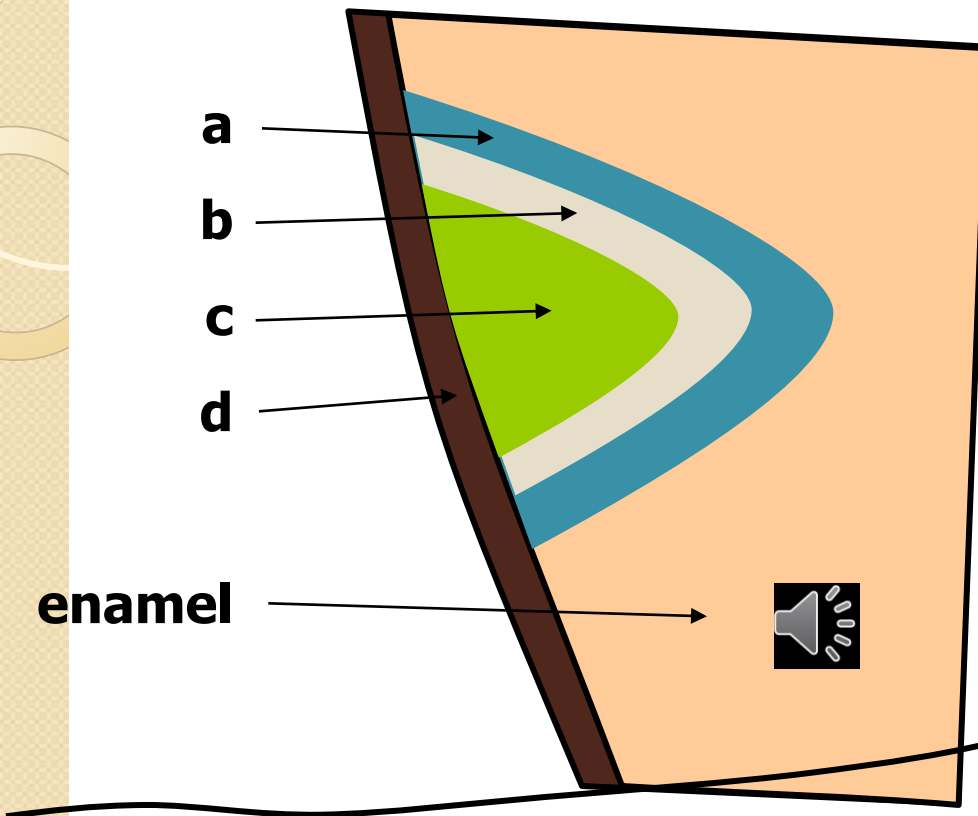
Podkovovitý tvar

konkavity a konvexity sousedních prizmat zapadají přesně do sebe
průměrná tloušťka prizmat činí 2–5 μm

Обр 3

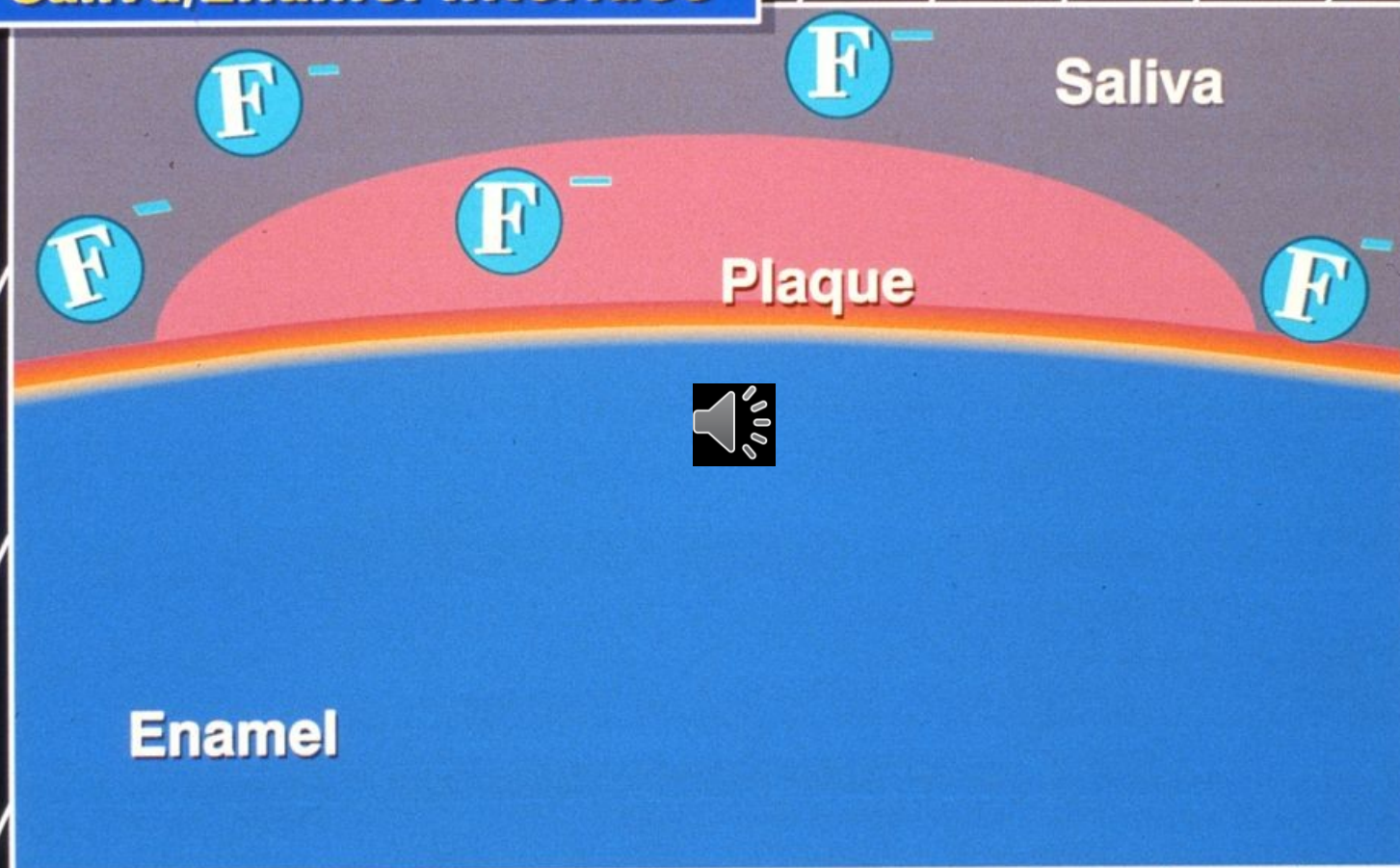

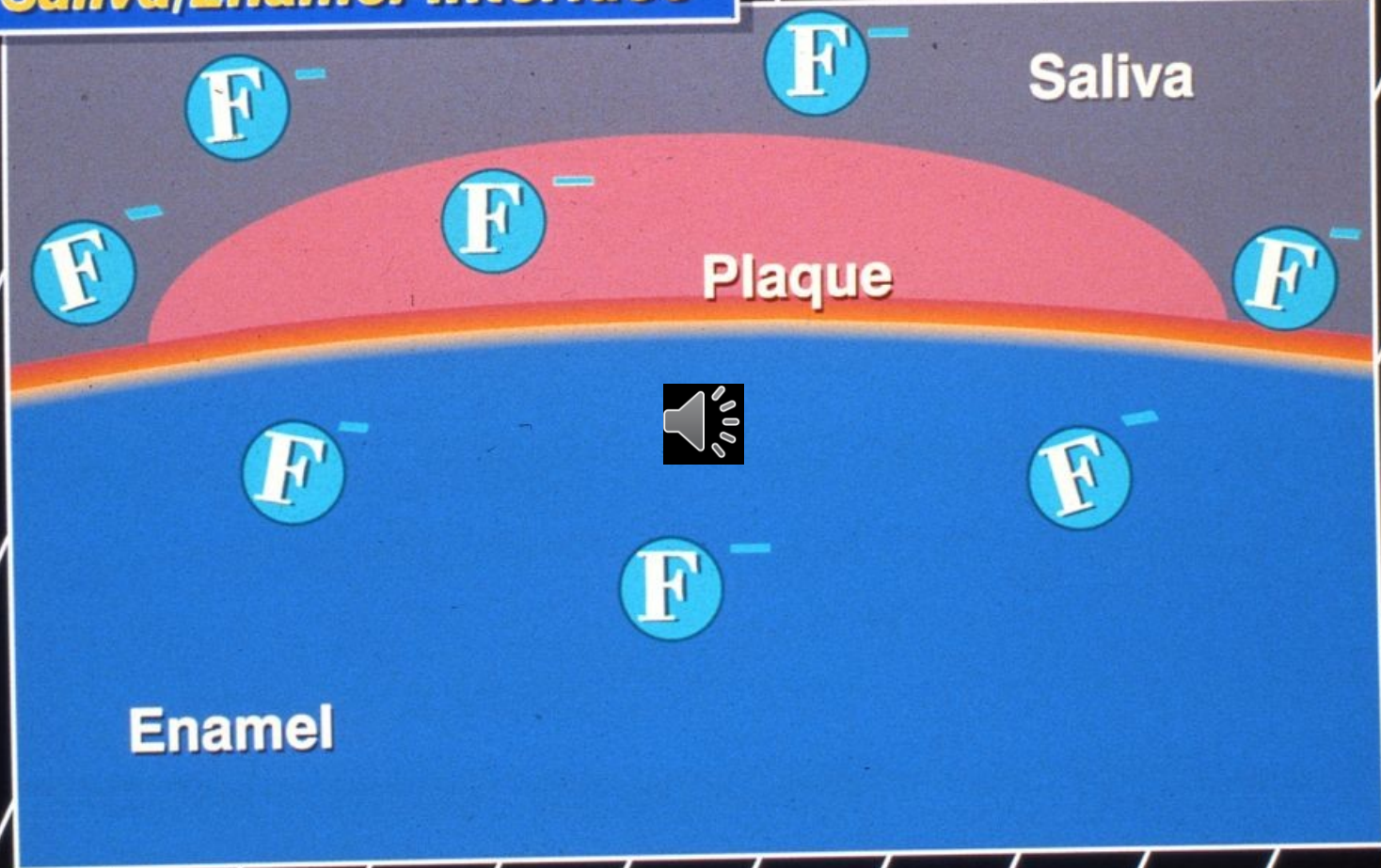
Diagrammatic representation of the early smooth-surface carious lesion, showing the four zones: the intact surface layer (**d**), the body of the lesion (**c**), the dark zone (**b**) and the translucent zone (**a**).

1. Surface layer - intact superficial layer 20-100µm as the caries is progressing - this intact layer is lost
2. The body of the lesion - mineral content is reduced by 24%, bacteria are present
3. The dark zone - dark appearance - tiny demineralization, spaces or pores
The mineral content - reduced by 4%
4. The translucent zone - the earliest change in enamel at the front of the advancing lesion
Structureless-mineral content reduced by 1,2%

Saliva/Enamel Interface

Saliva/Enamel Interface

Fluoride Enamel Gradient

Pre-eruptive
Maturation

500 ppm F

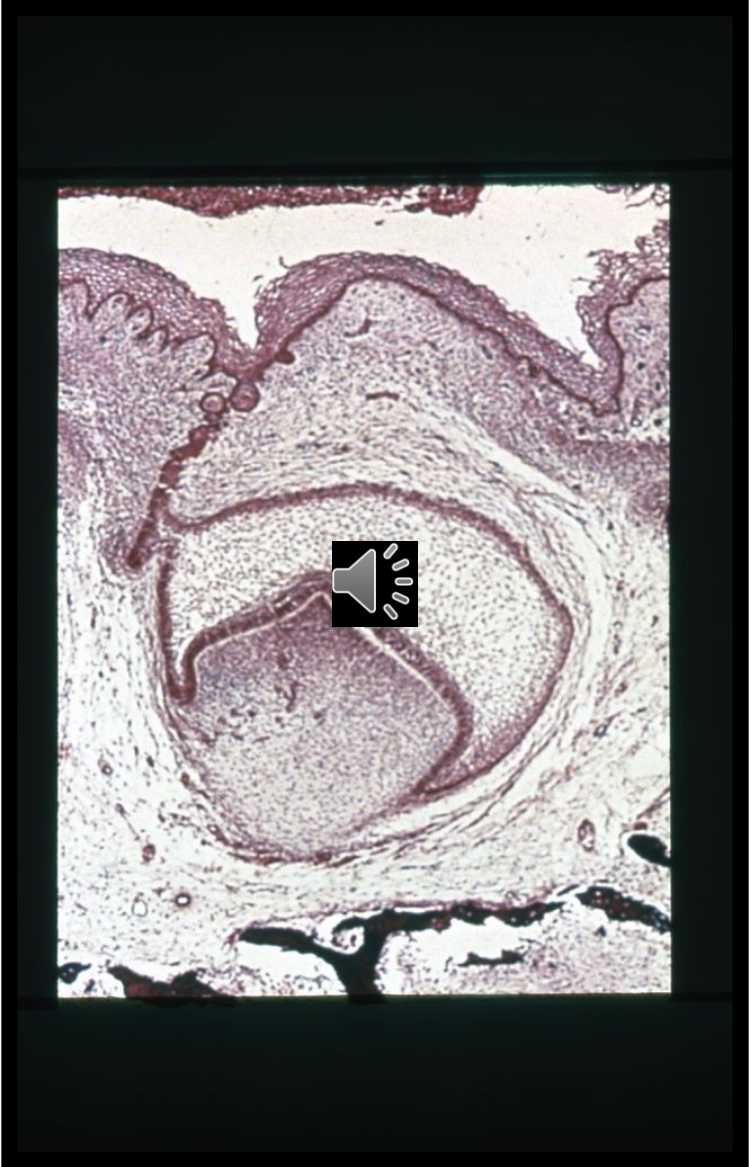
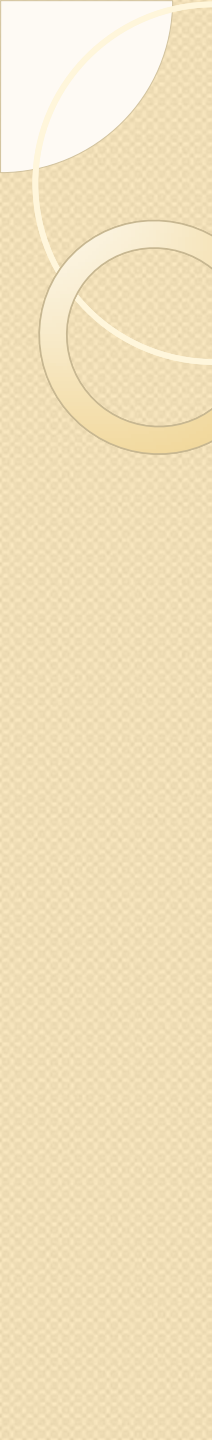
Enamel

100 ppm F

Tissue
Fluid

Dentin

Fluoride Enamel Gradient

Pre-eruptive
Maturation

Post-eruptive
Maturation

500 ppm F

900 ppm F

100 ppm F

100 ppm F

Enamel

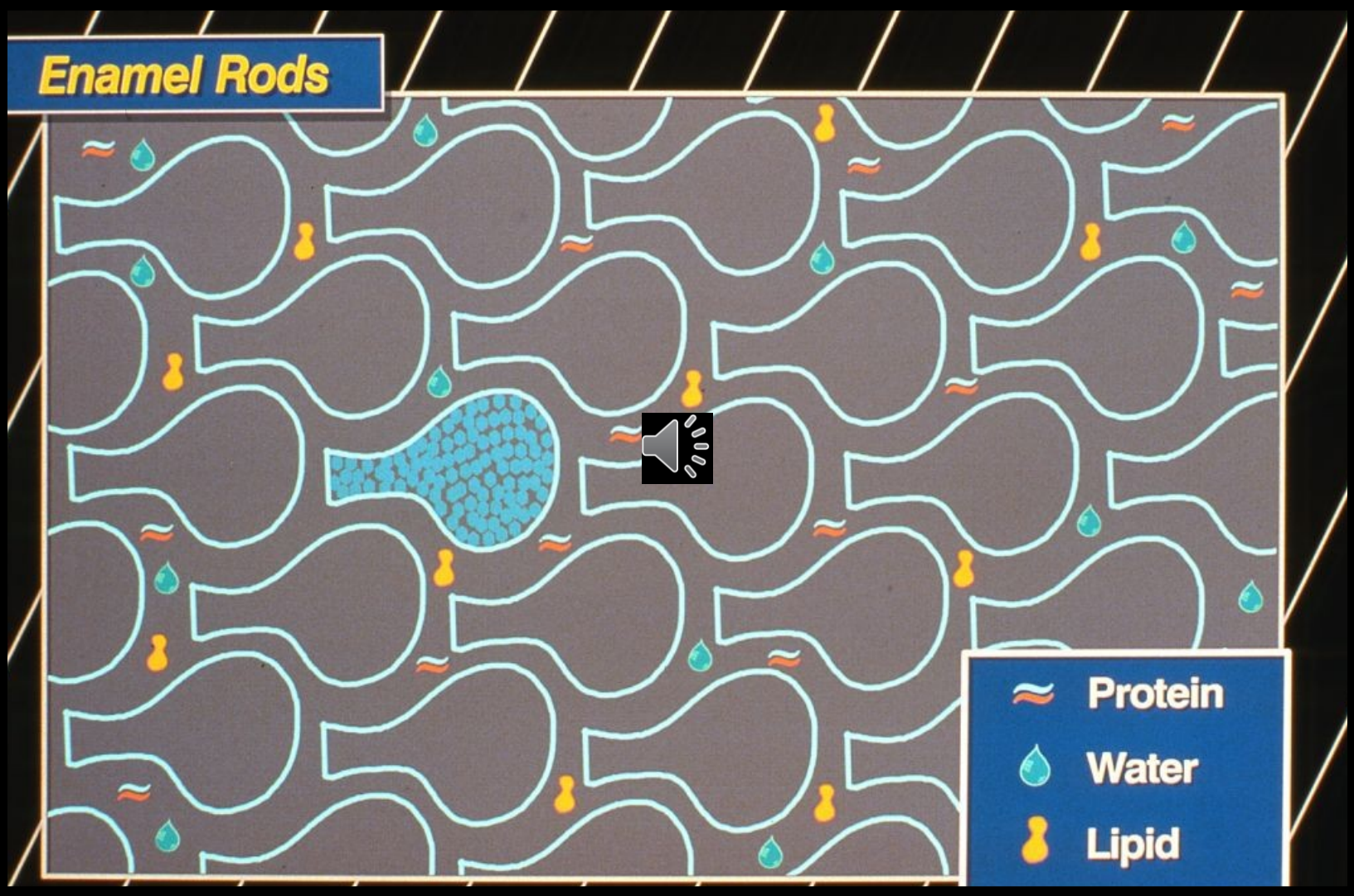

Tissue
Fluid

Dentin

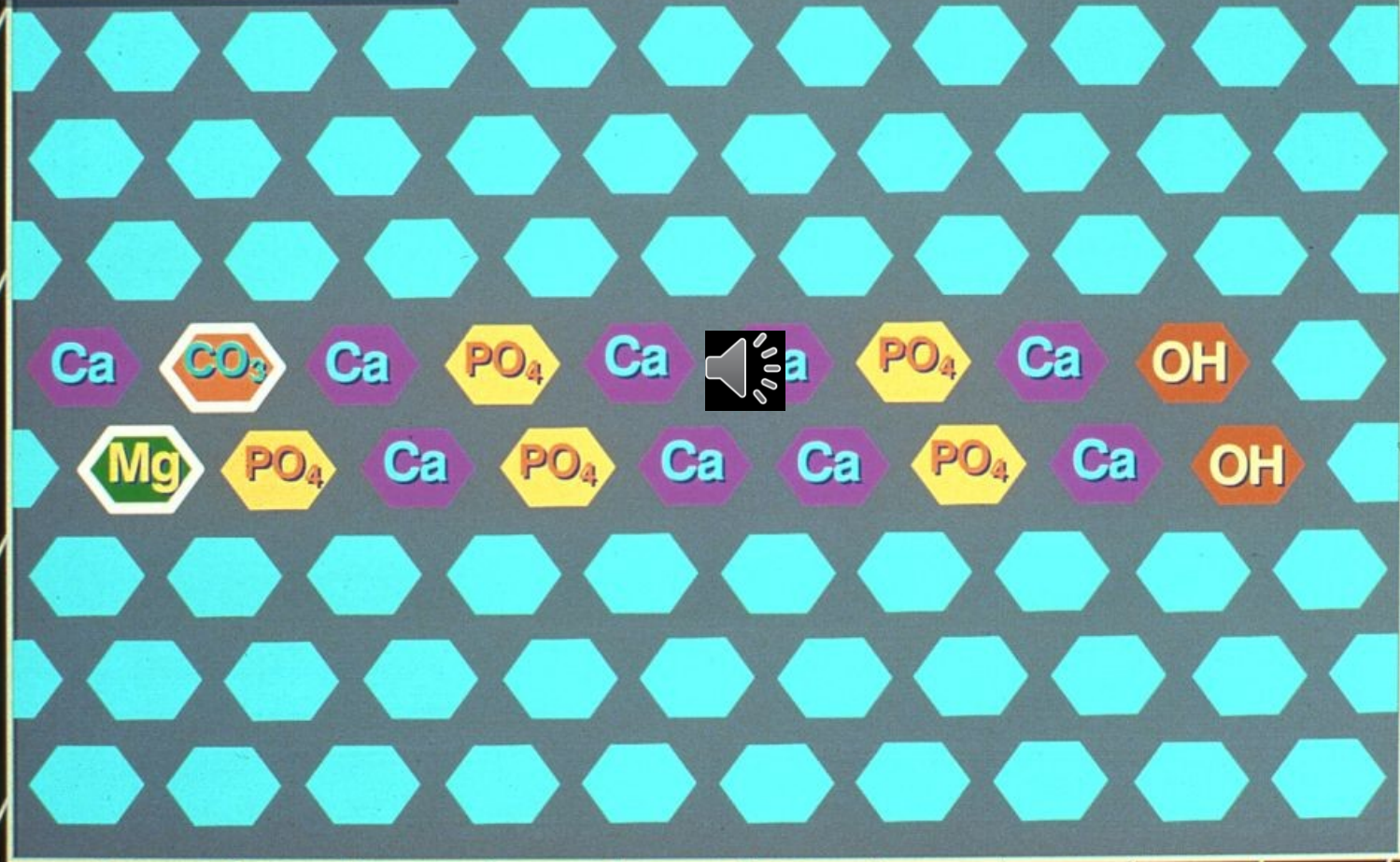
Saliva

Enamel Rods

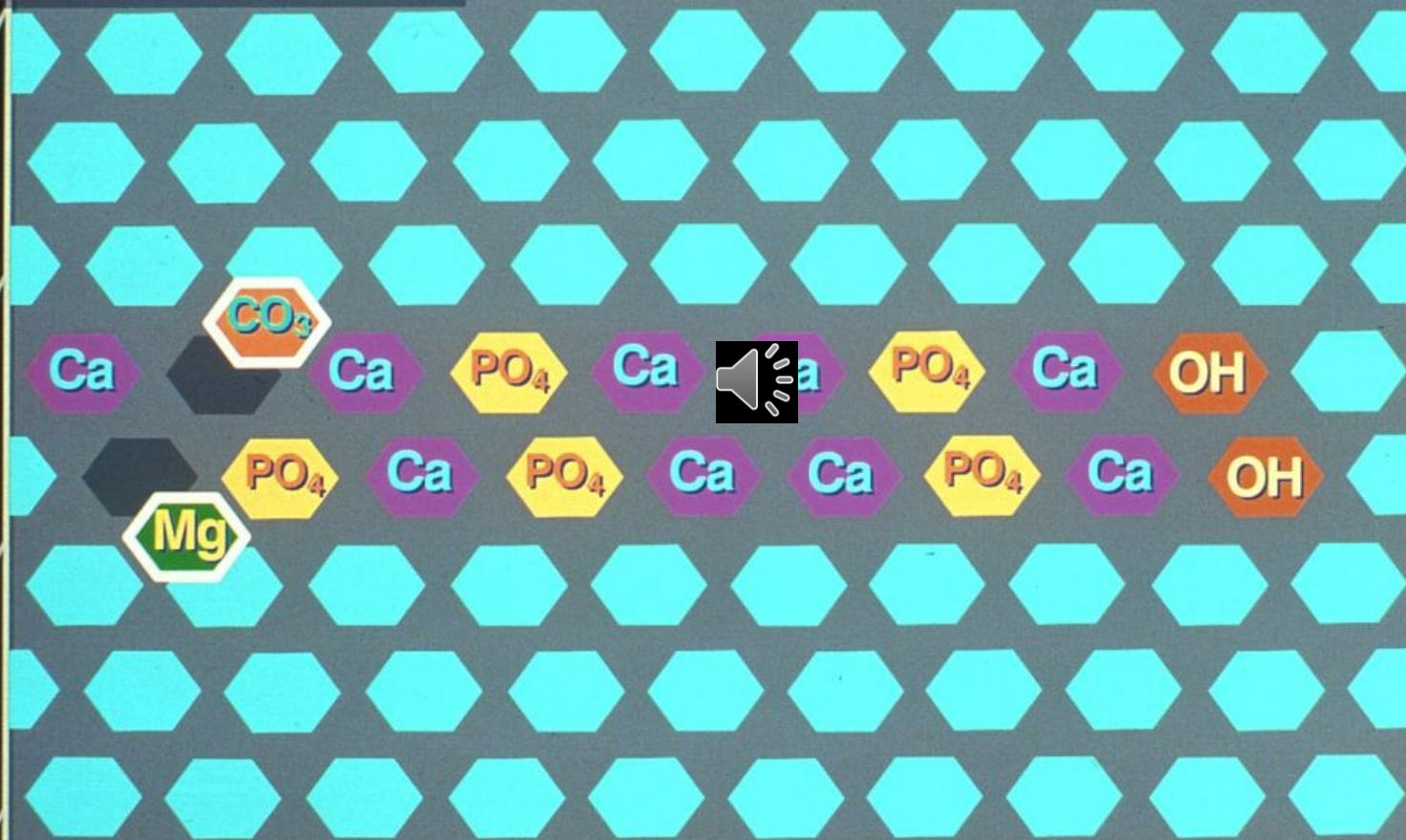

- Protein
- Water
- Lipid

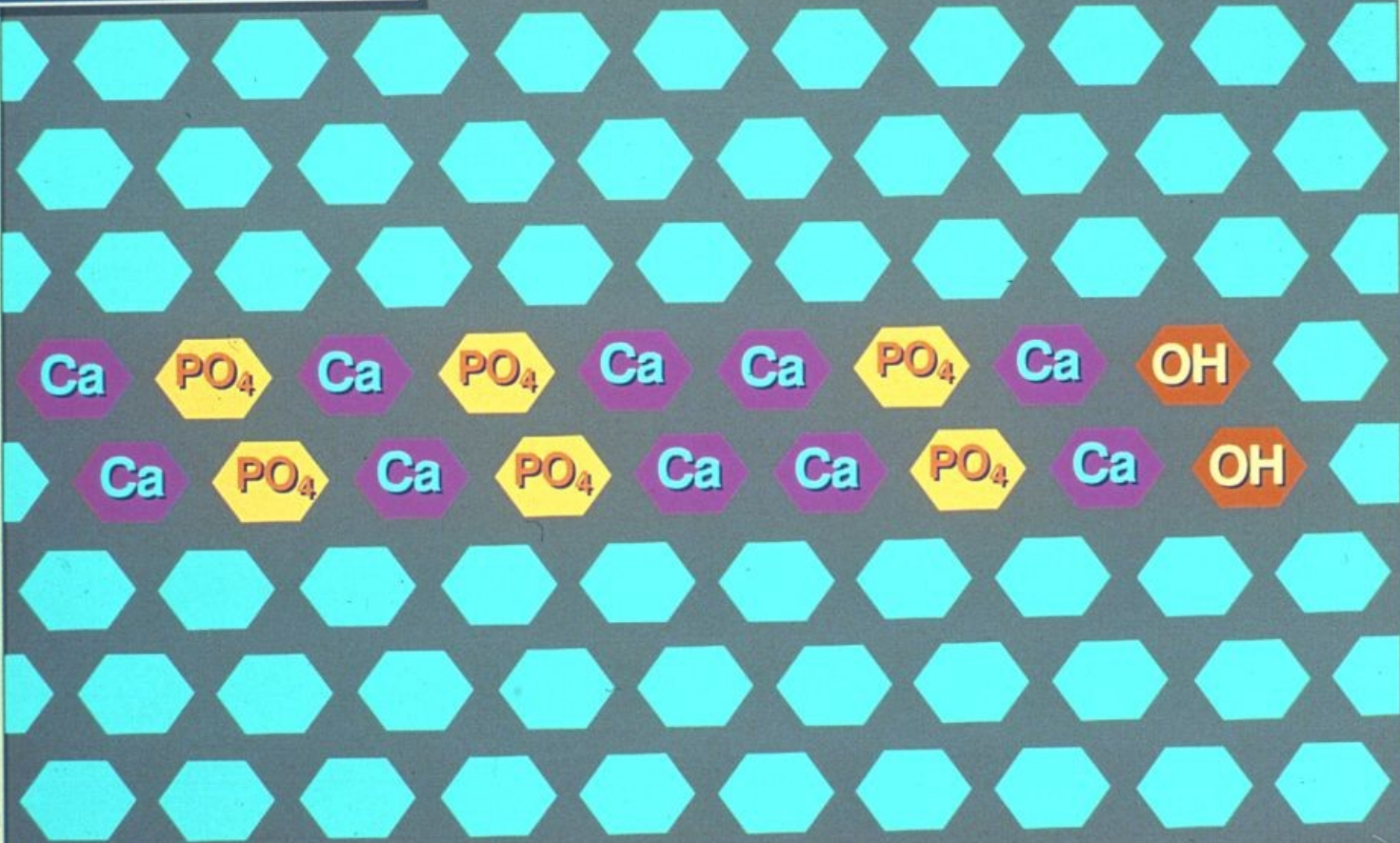
Human Enamel

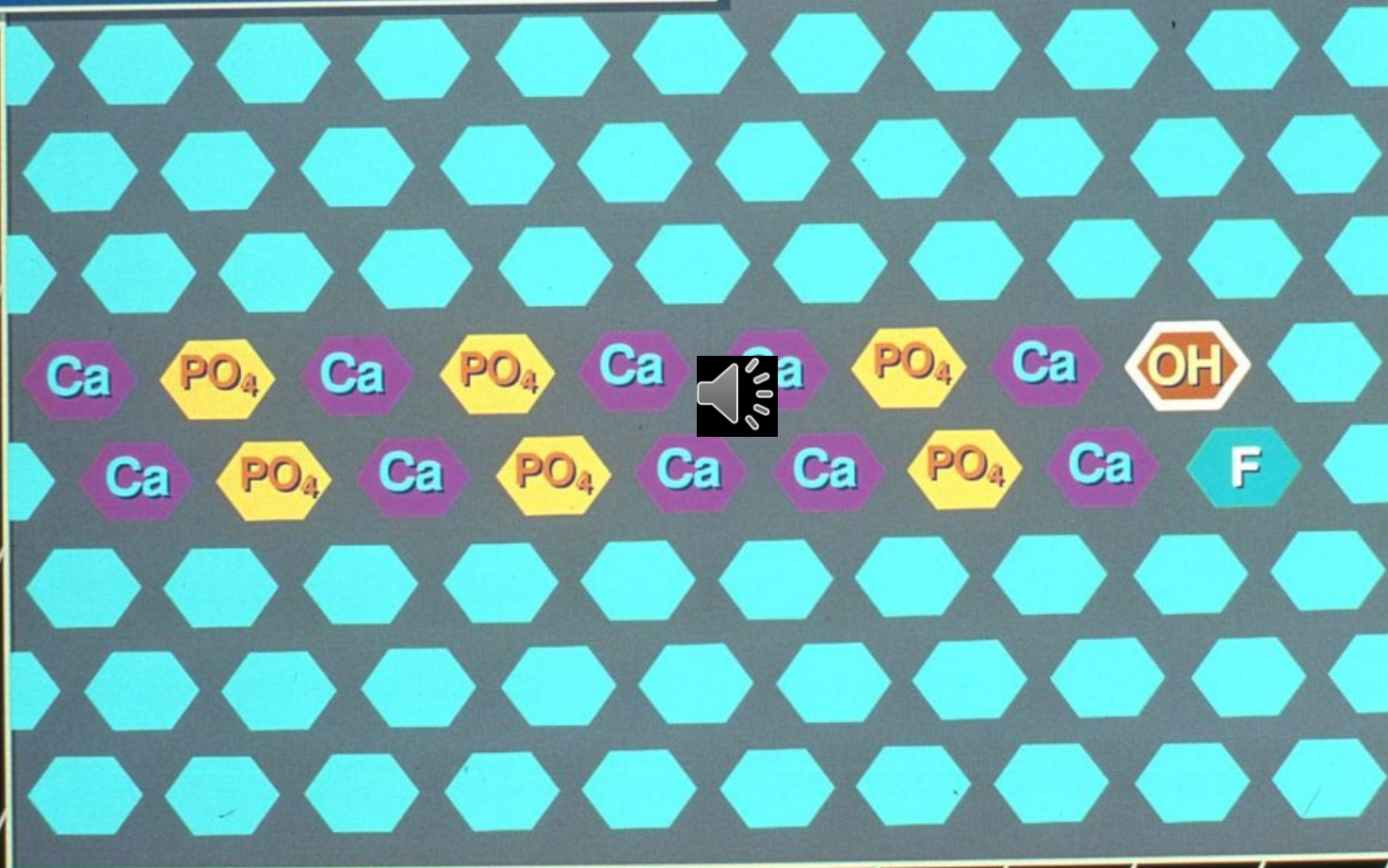
Human Enamel

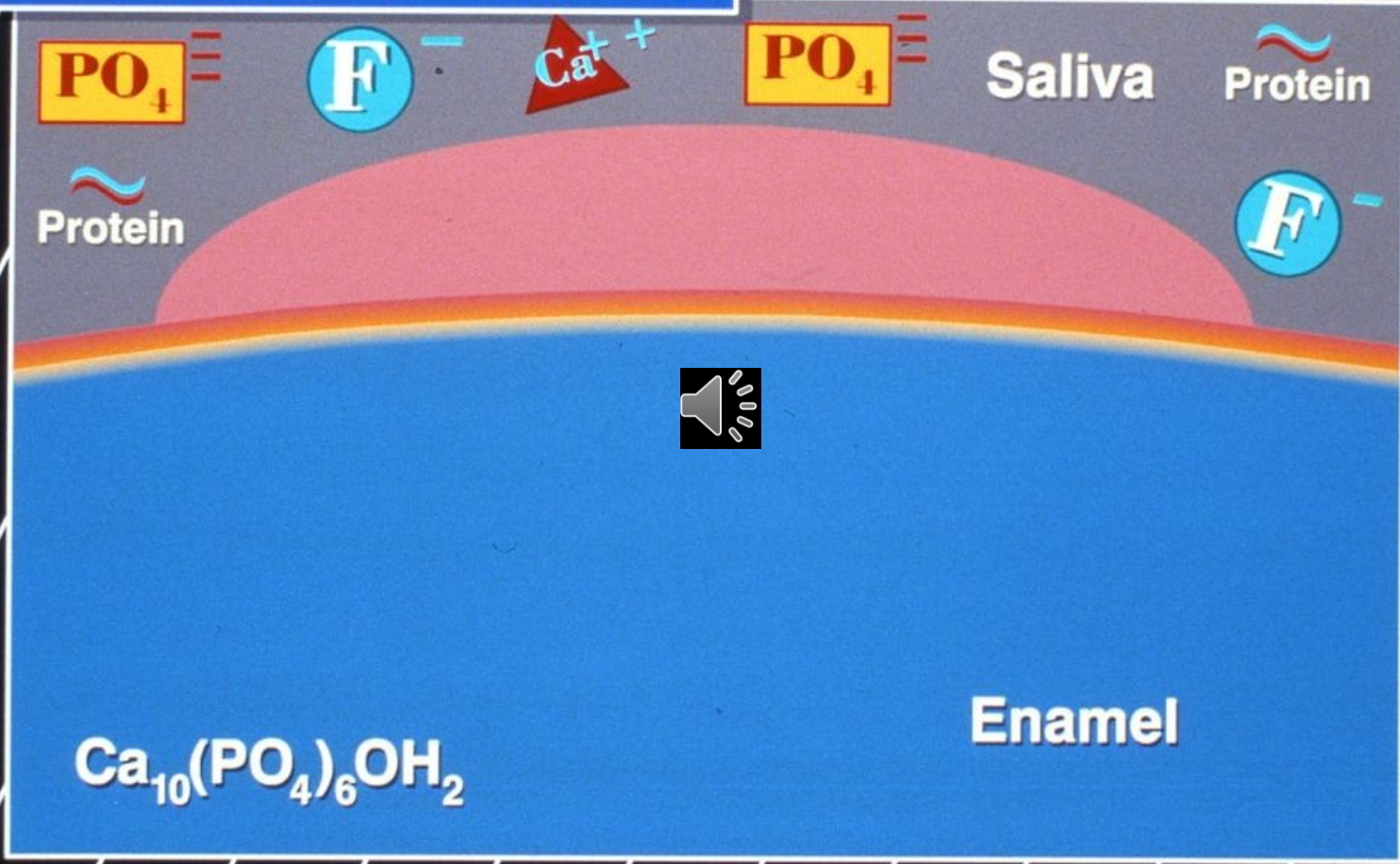
Hydroxyapatite

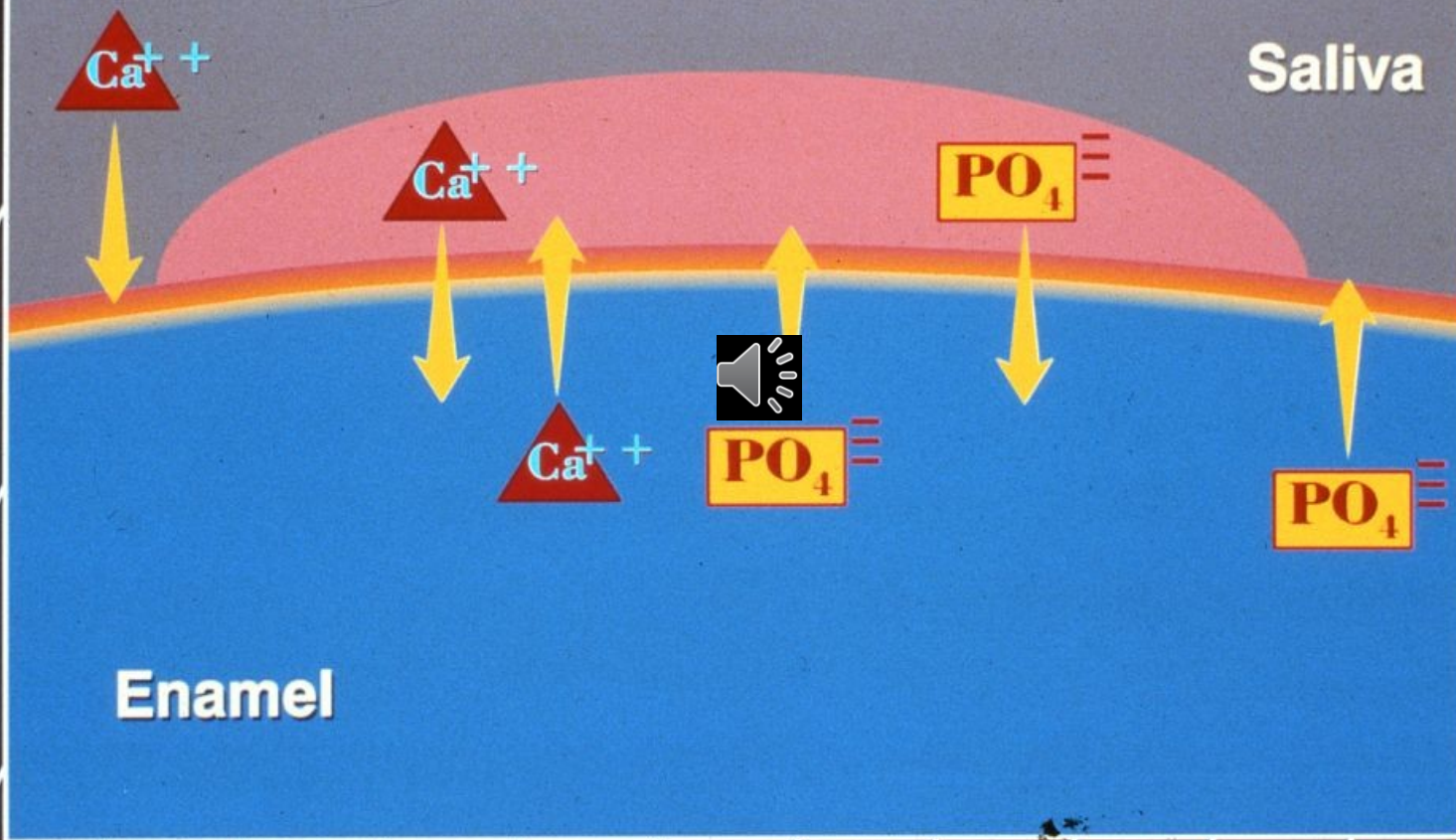
Fluoridated Hydroxyapatite

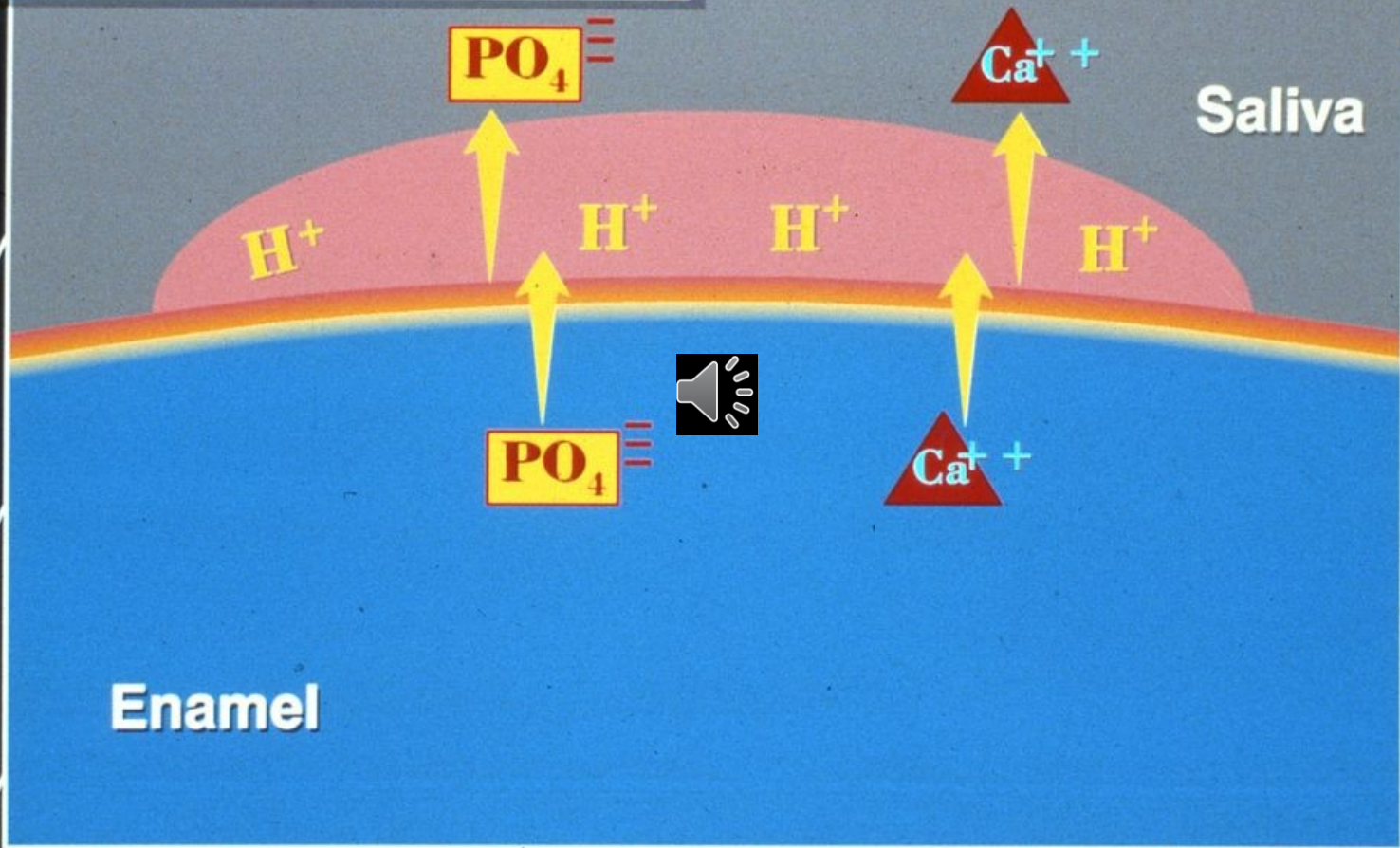
Saliva/Enamel Interface

Equilibrium

Disturbed Equilibrium

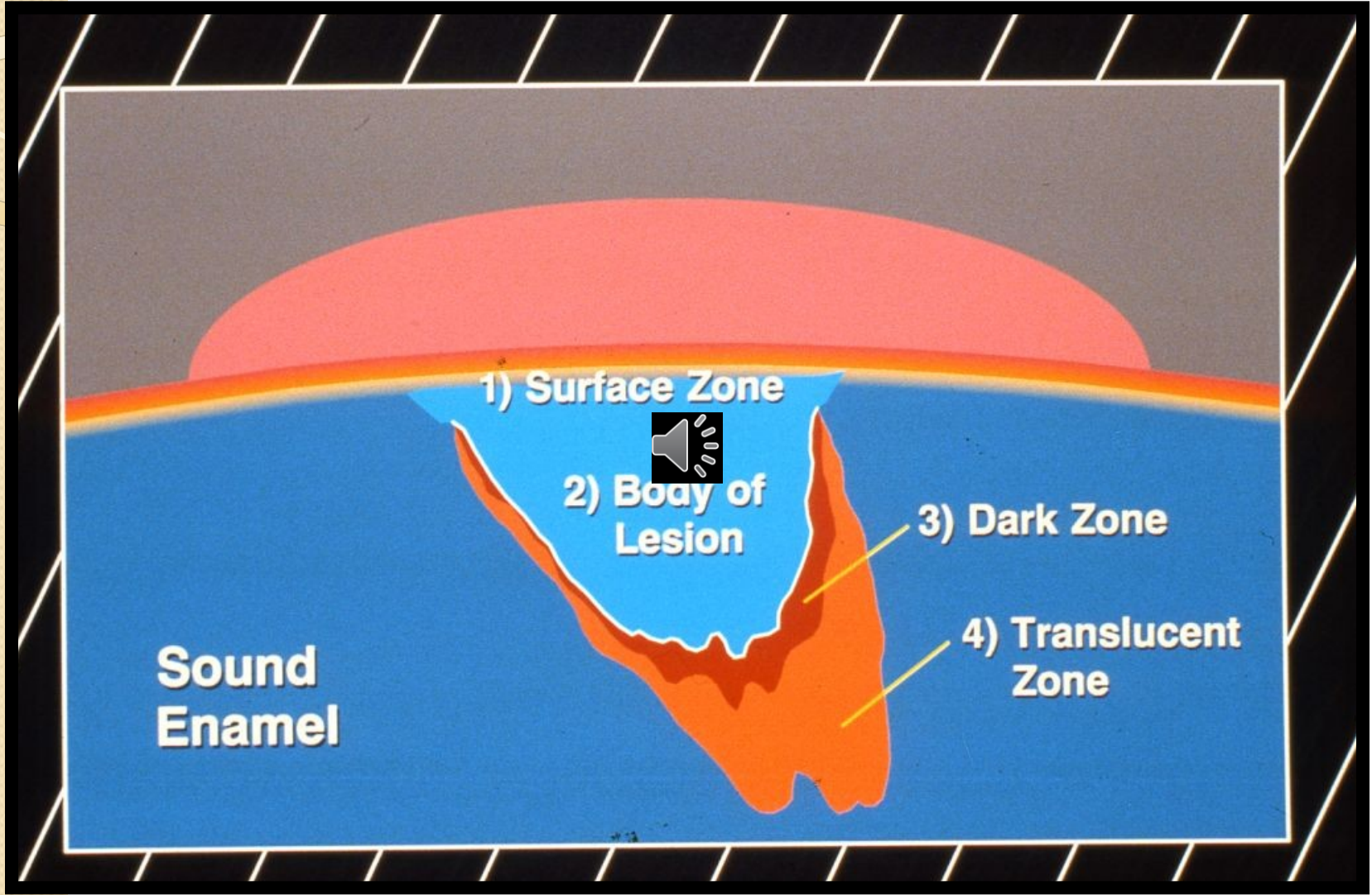
Demineralization

Acids diffuse in

Minerals out

Sound Enamel

Plaque as a Fluoride Reservoir

Saliva

Enamel

Acidic Plaque

Saliva

Enamel

Enamel

Before

Untreated Enamel

After

Treated Enamel -
2% NaF solution

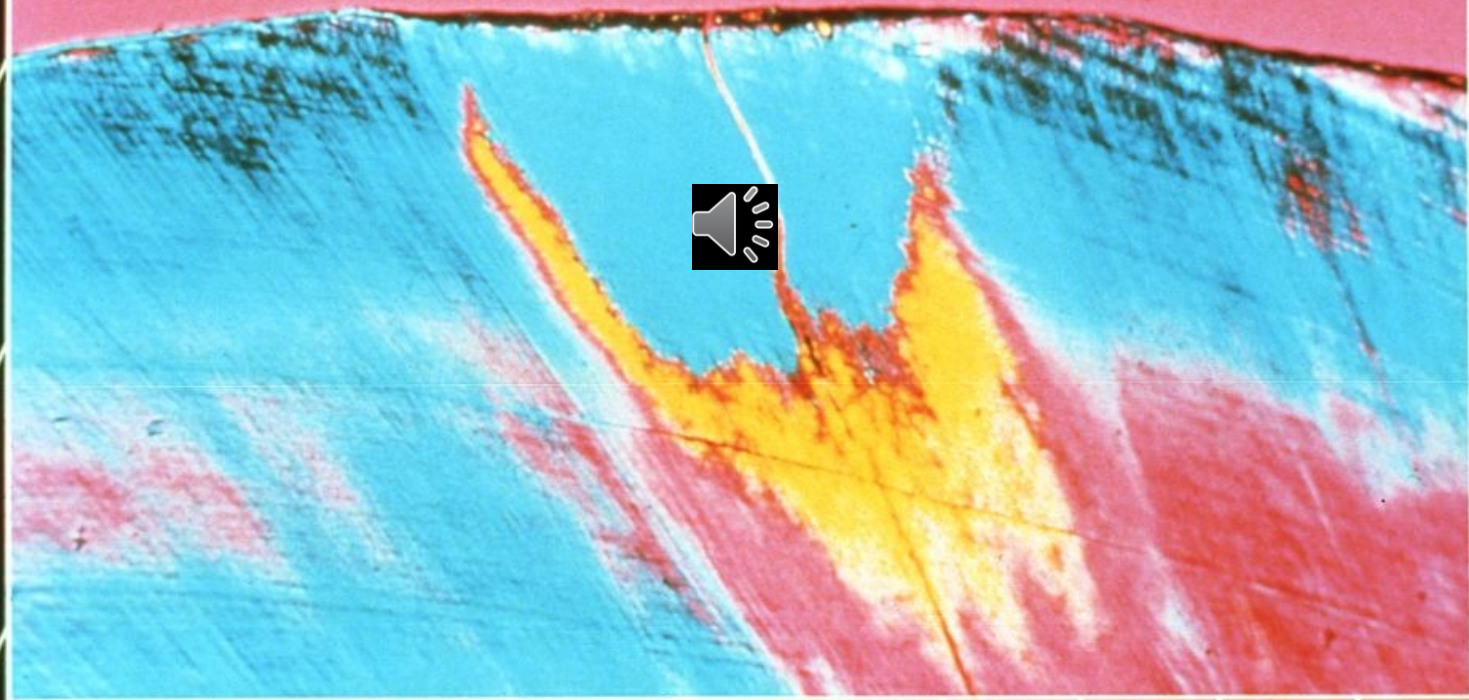
Lesion of Enamel Caries

Water

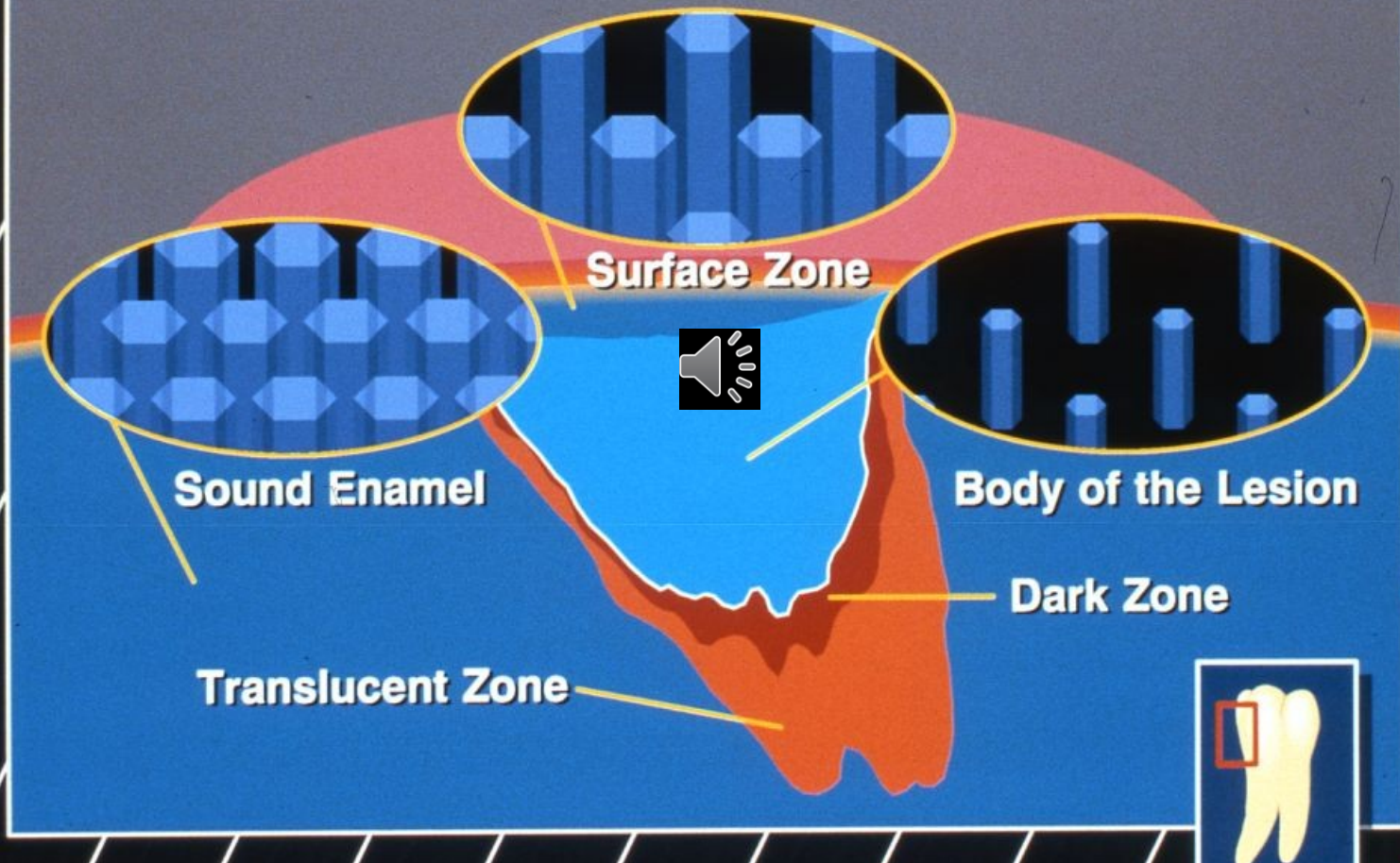

Lesion of Enamel Caries

Quinoline

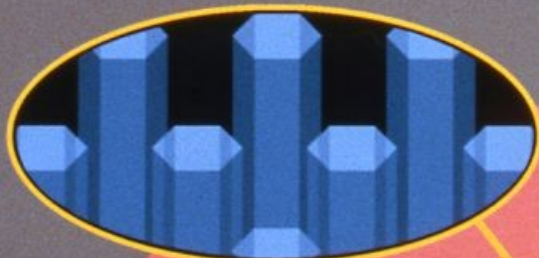

Demineralization

Demineralization

Remineralization

Surface Zone

Surface Zone

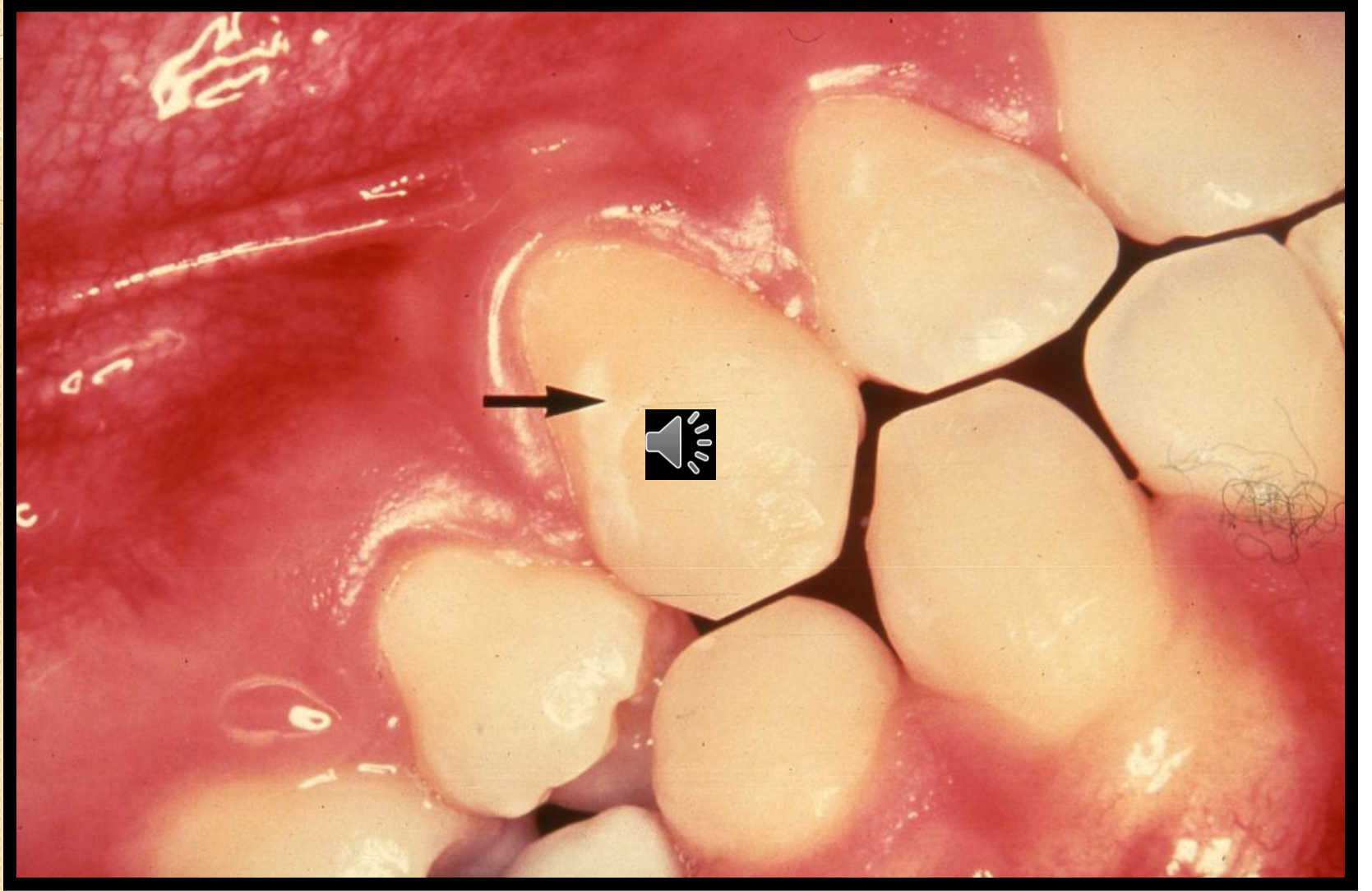

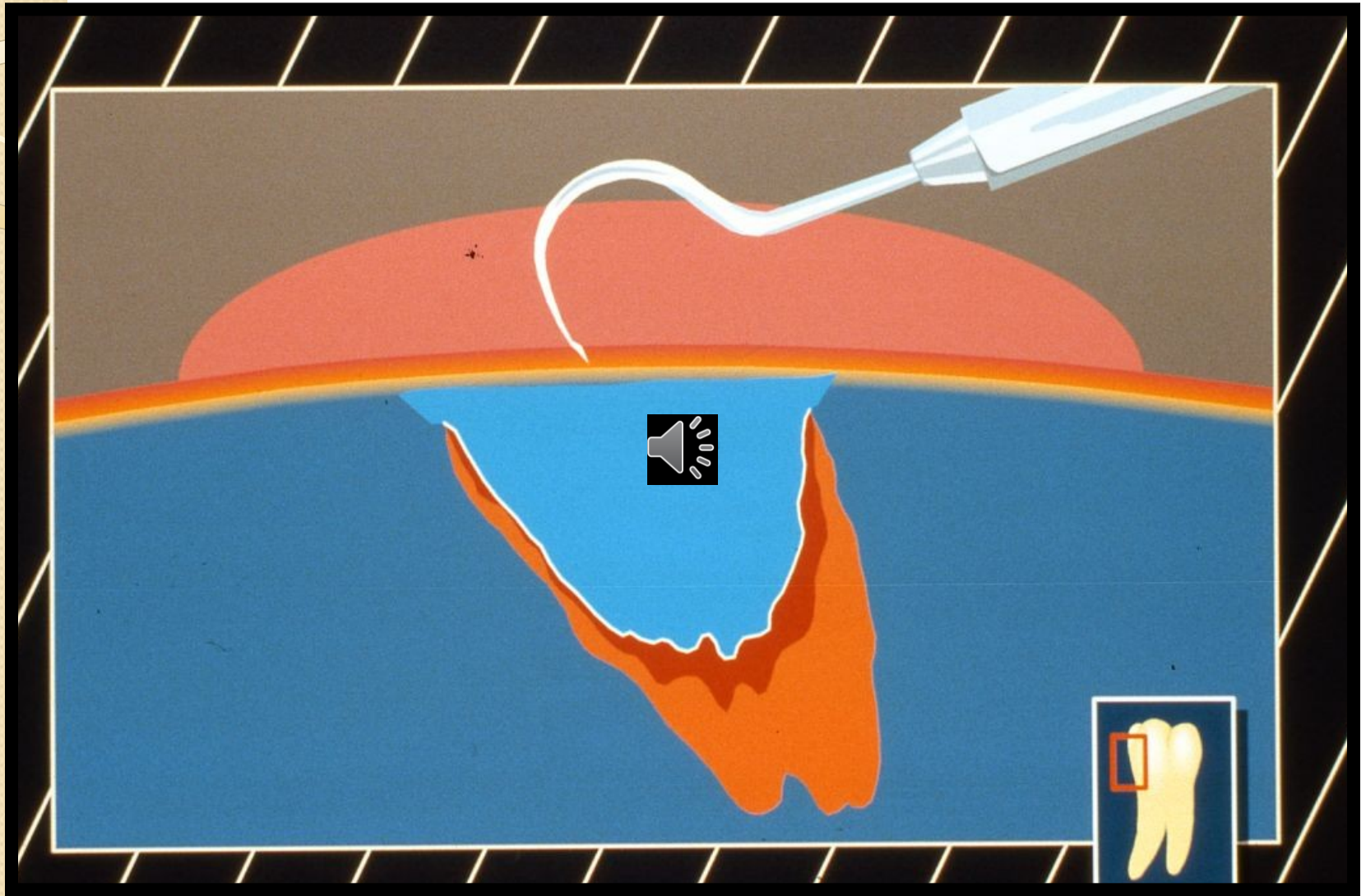
Body of Lesion

Body of Lesion

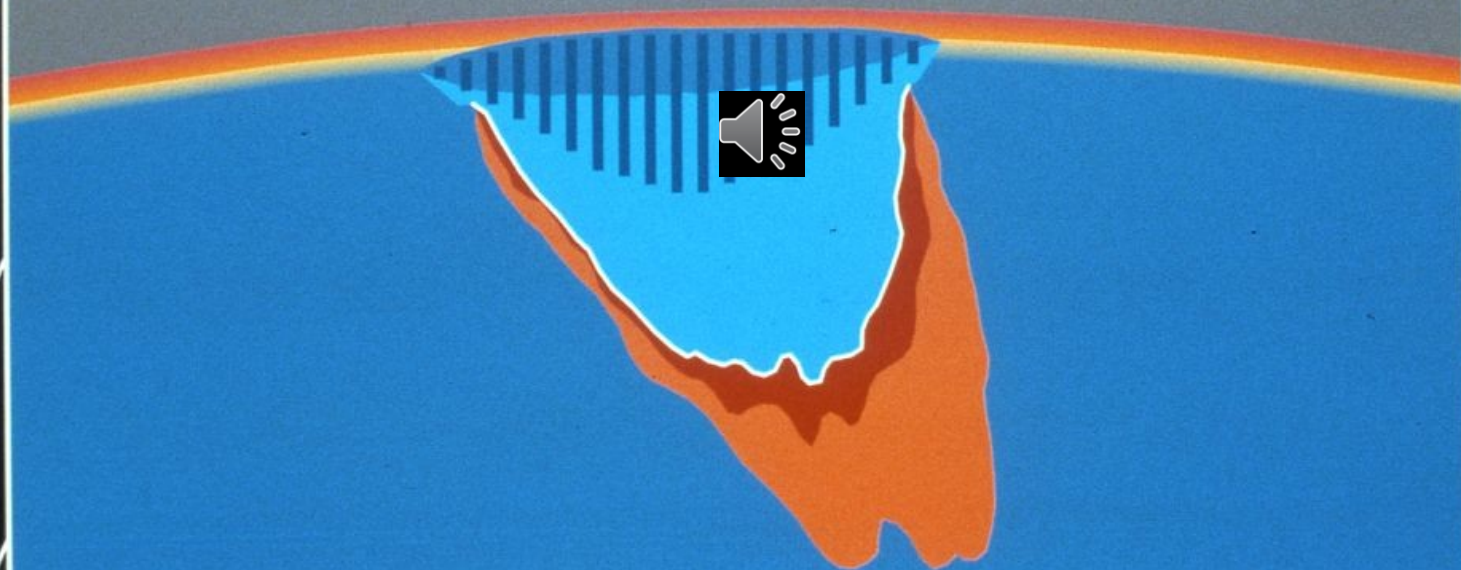

**Inhibits
Demineralization**

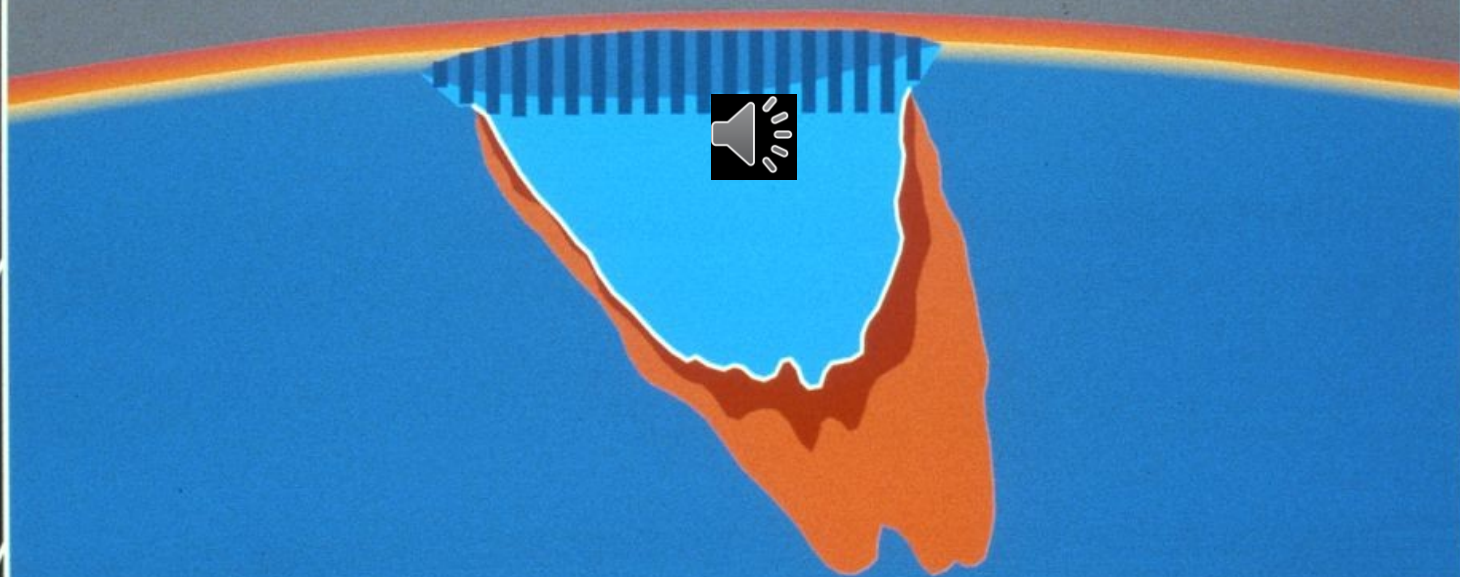

**Enhances
Remineralization**

**Low Fluoride Concentration
High Frequency**

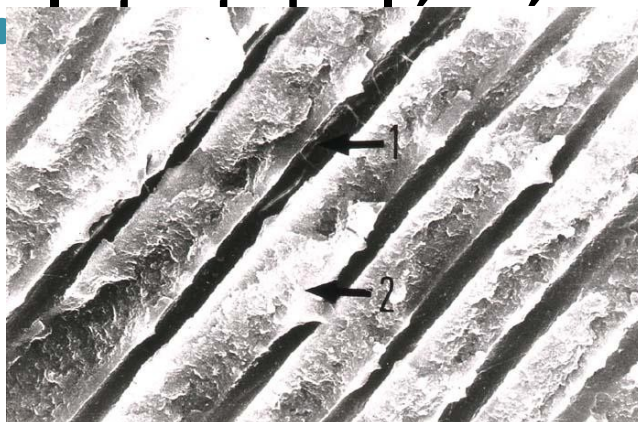

**High Fluoride Concentration
Low Frequency**

Stavba a struktura dentinu

- Složení: 30% organických látek (kolagen, mukopolysacharidy) a vody, 70% anorganický materiál
- Dentinové tubuly, Tomesova vlákna
- Predentin, Primární, sekundární, terciární

intra dentin

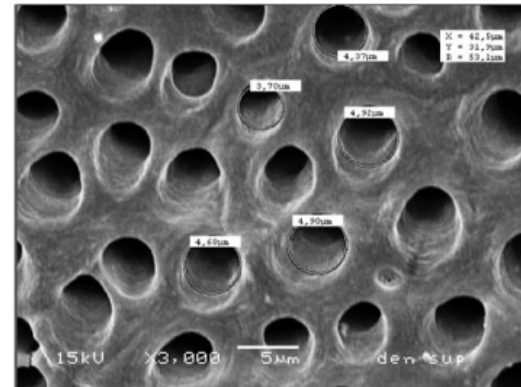
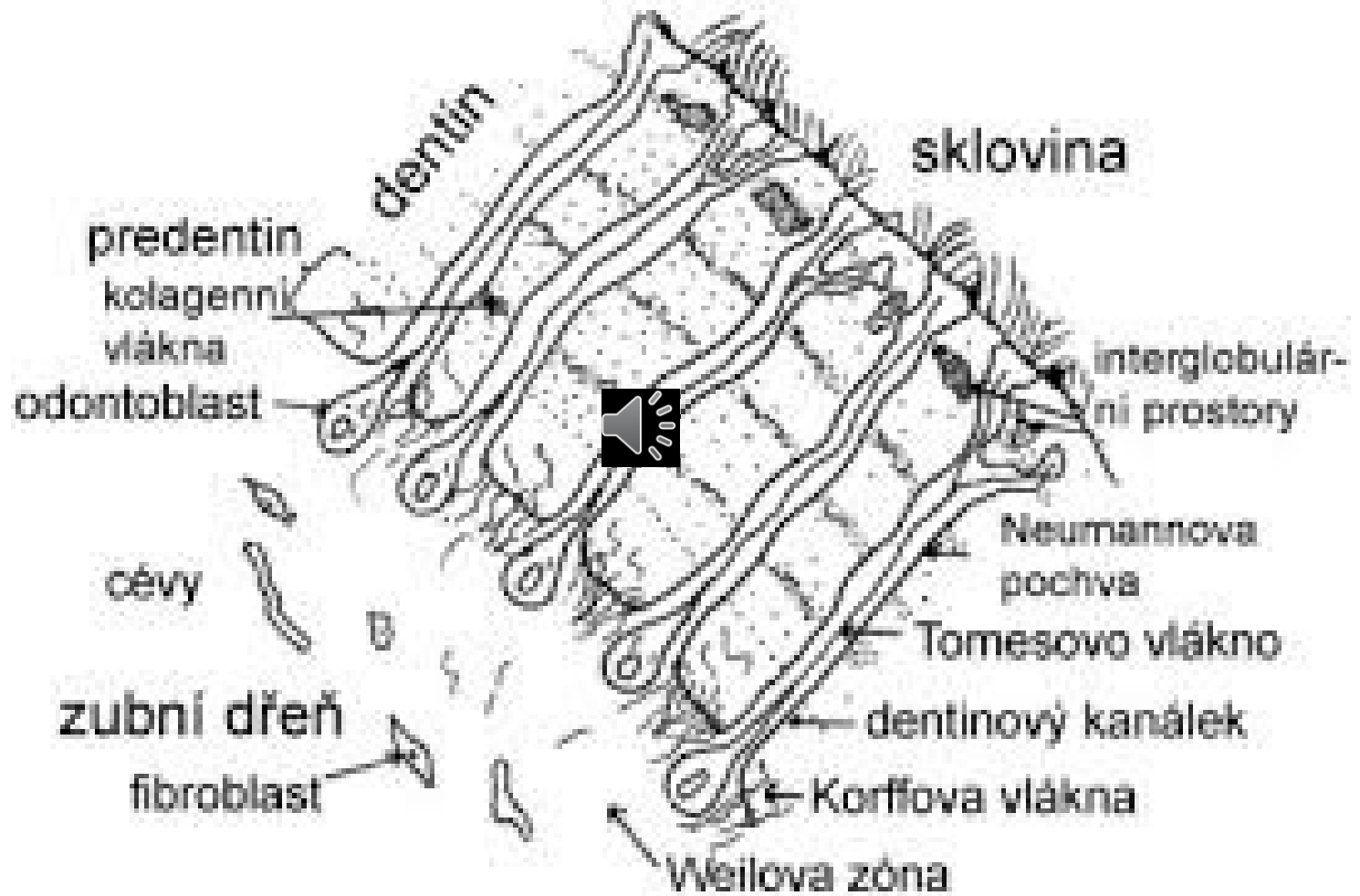

Figure 1. SEM micrograph showing dentinal tubules and total area measured under in bovine dentin.

Kaz dentinu

- odlišné chemické i morfologické složení od skloviny
- dentin je a) méně mineralizovaný,
b) obsahuje dentinové tubuly
 - rychlý postup azu
- jako obraná reakce dochází k obliteraci tubulů
- pokročilý kaz dentinu charakterizují 3 pochody: 1) demineralizace dentinu kyselinami
2) proteolýza organické matrix
3) bakteriální invaze

Kaz dentinu

Kónická léze

Báze-směrem k povrchu zubu

Hrot-směrem k zubní dřeni

7 zon

Zona 1 –tvorba terciárního dentinu

Zona 2 – zóna normálního dentinu-v zubní dřeni-změny v odontoblastech(degenerace)

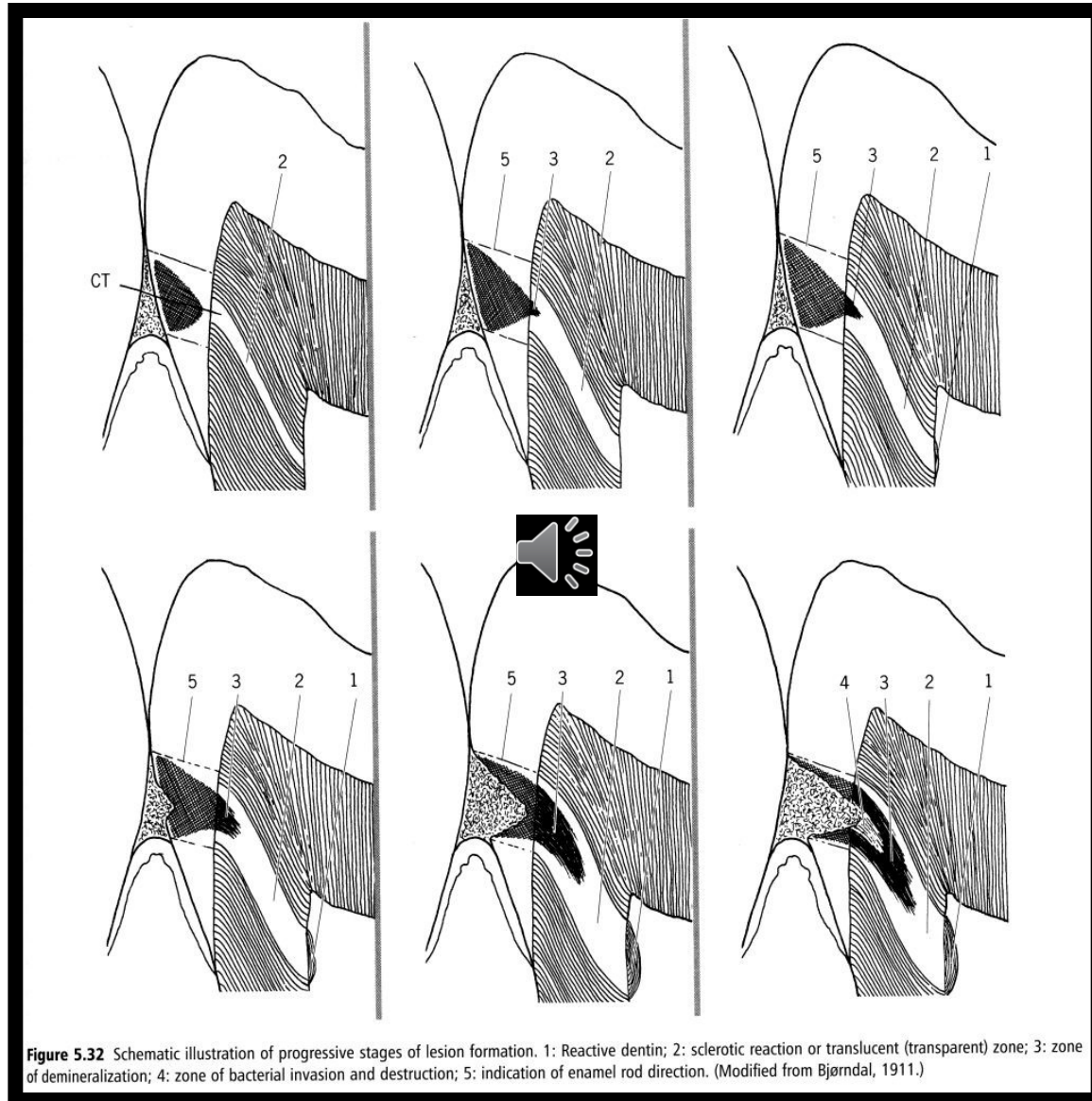
Zona 3 – zóna sklerotického dentinu (translucentní dentin)

Zona 4 – mrtvé trakty

Zona 5 – zóna demineralizace

Zona 6 – zóna bakteriální invaze

Zona 7 – zóna destrukce

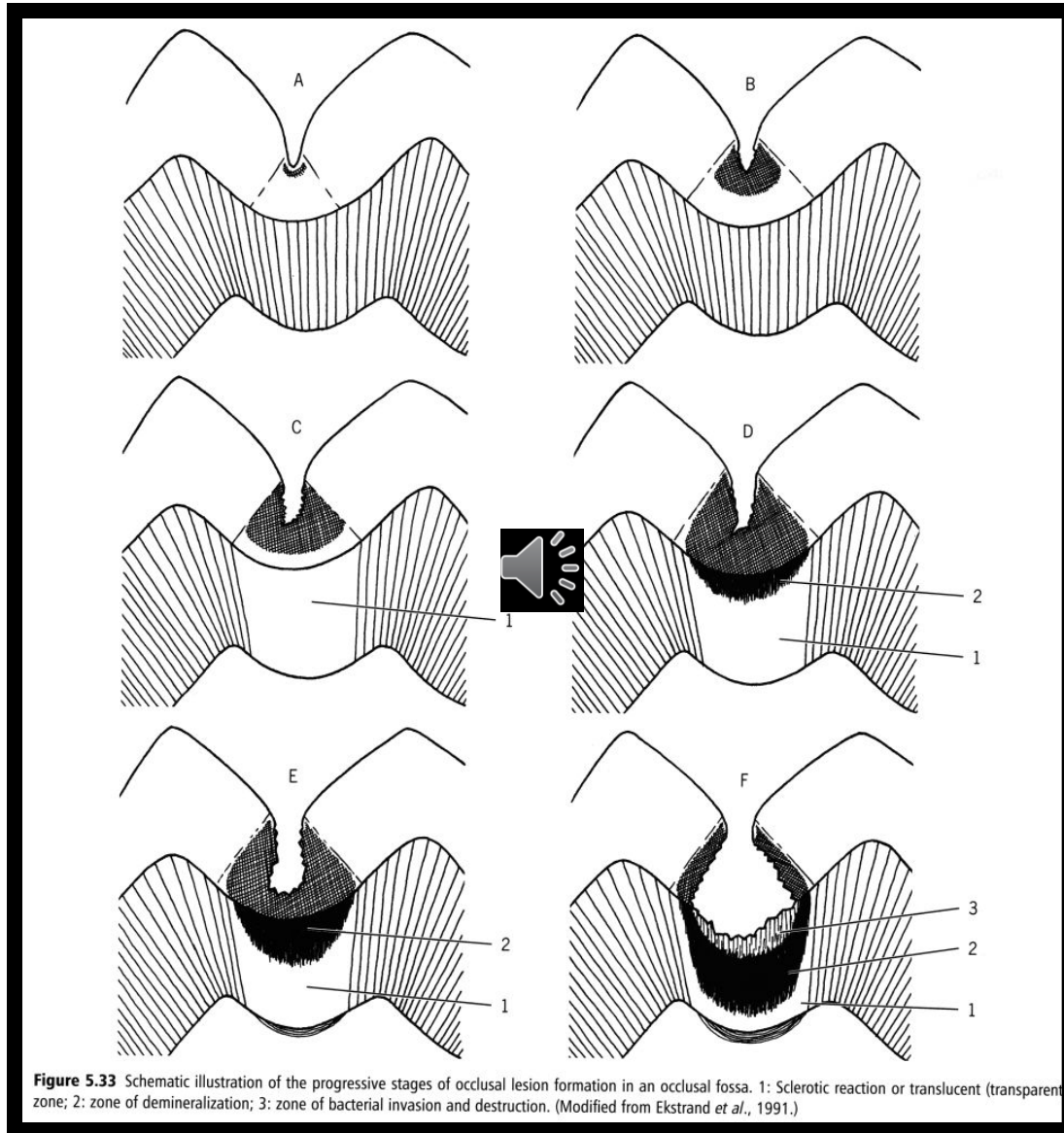
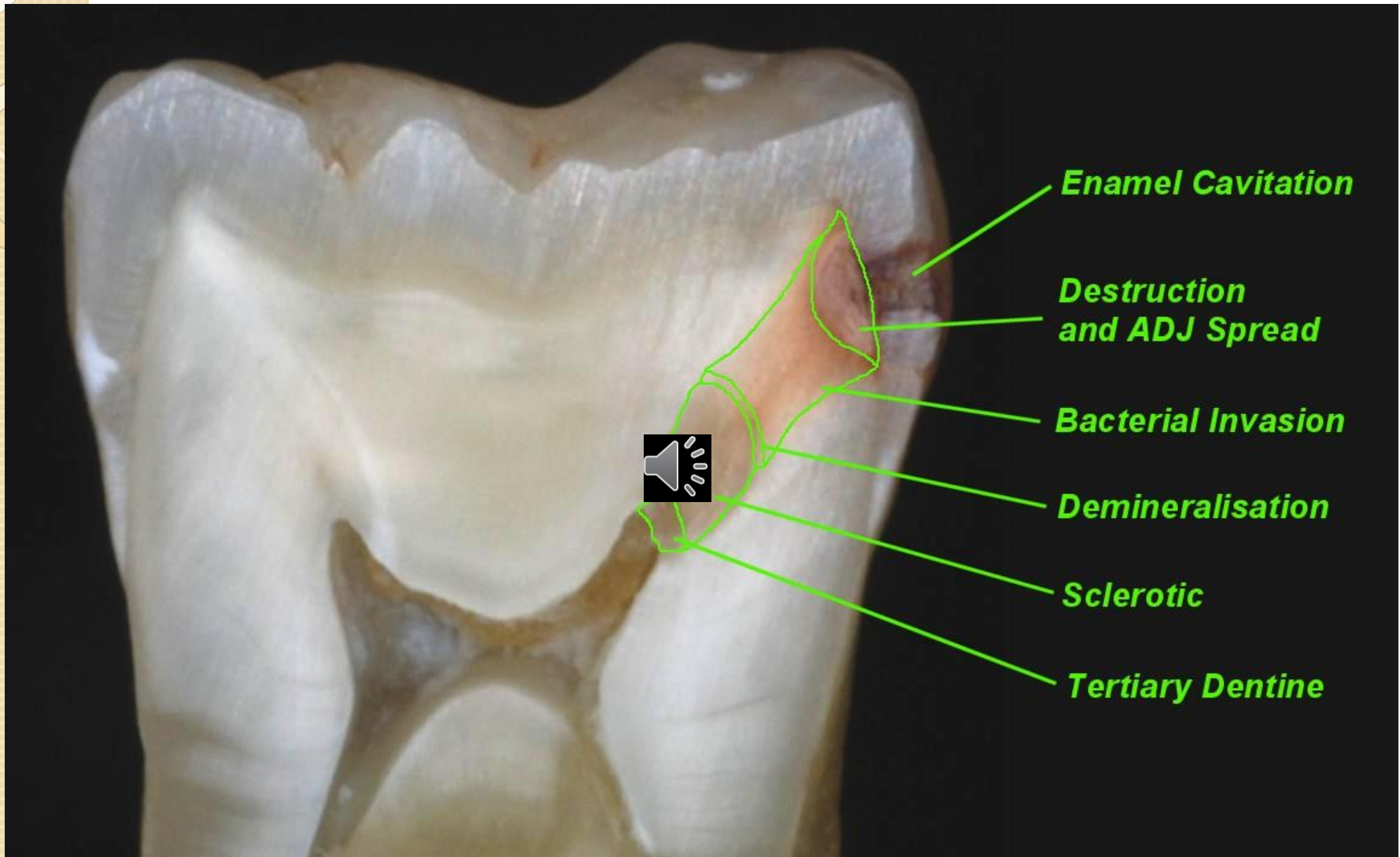
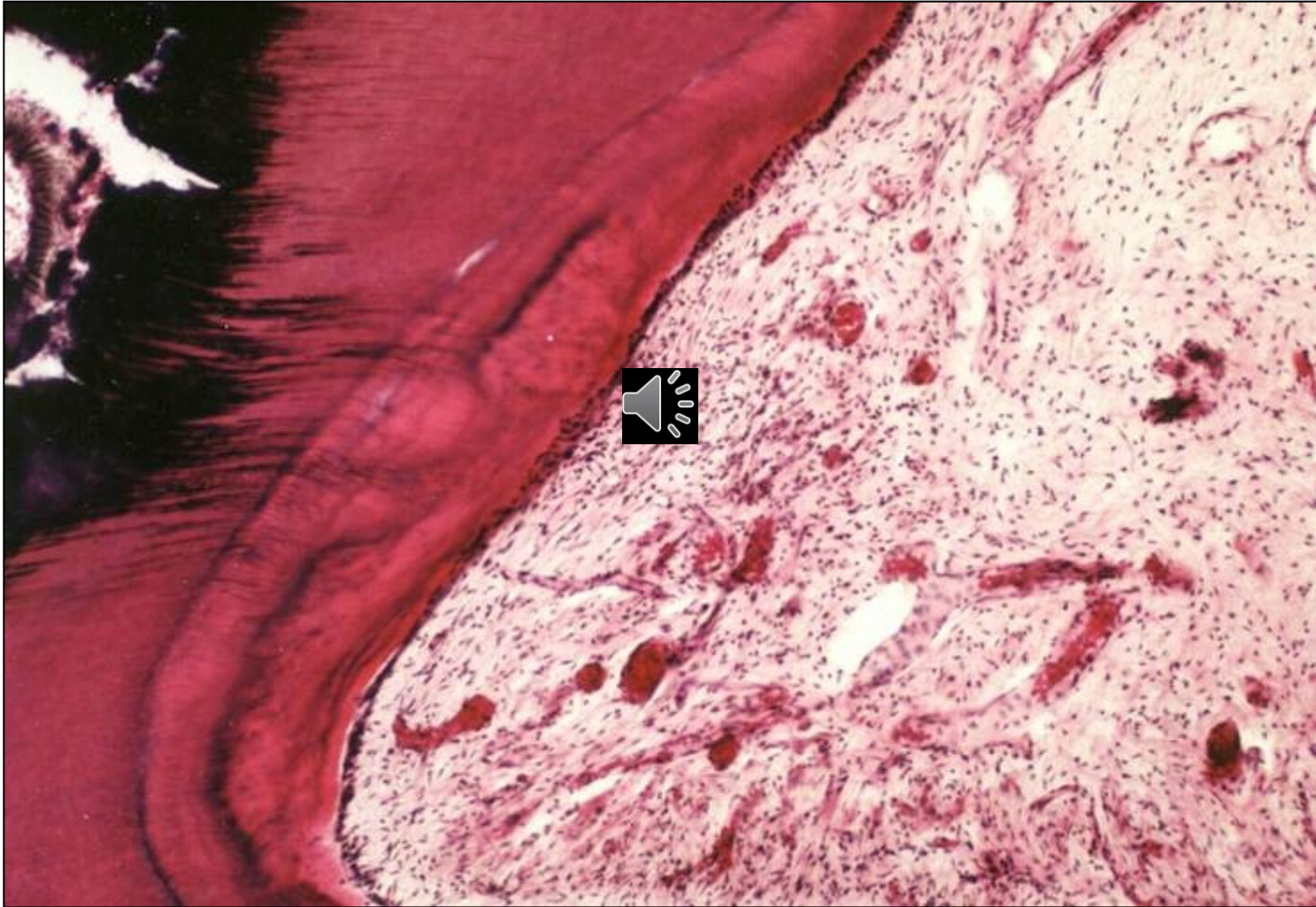

Figure 5.33 Schematic illustration of the progressive stages of occlusal lesion formation in an occlusal fossa. 1: Sclerotic reaction or translucent (transparent) zone; 2: zone of demineralization; 3: zone of bacterial invasion and destruction. (Modified from Ekstrand *et al.*, 1991.)

Finding

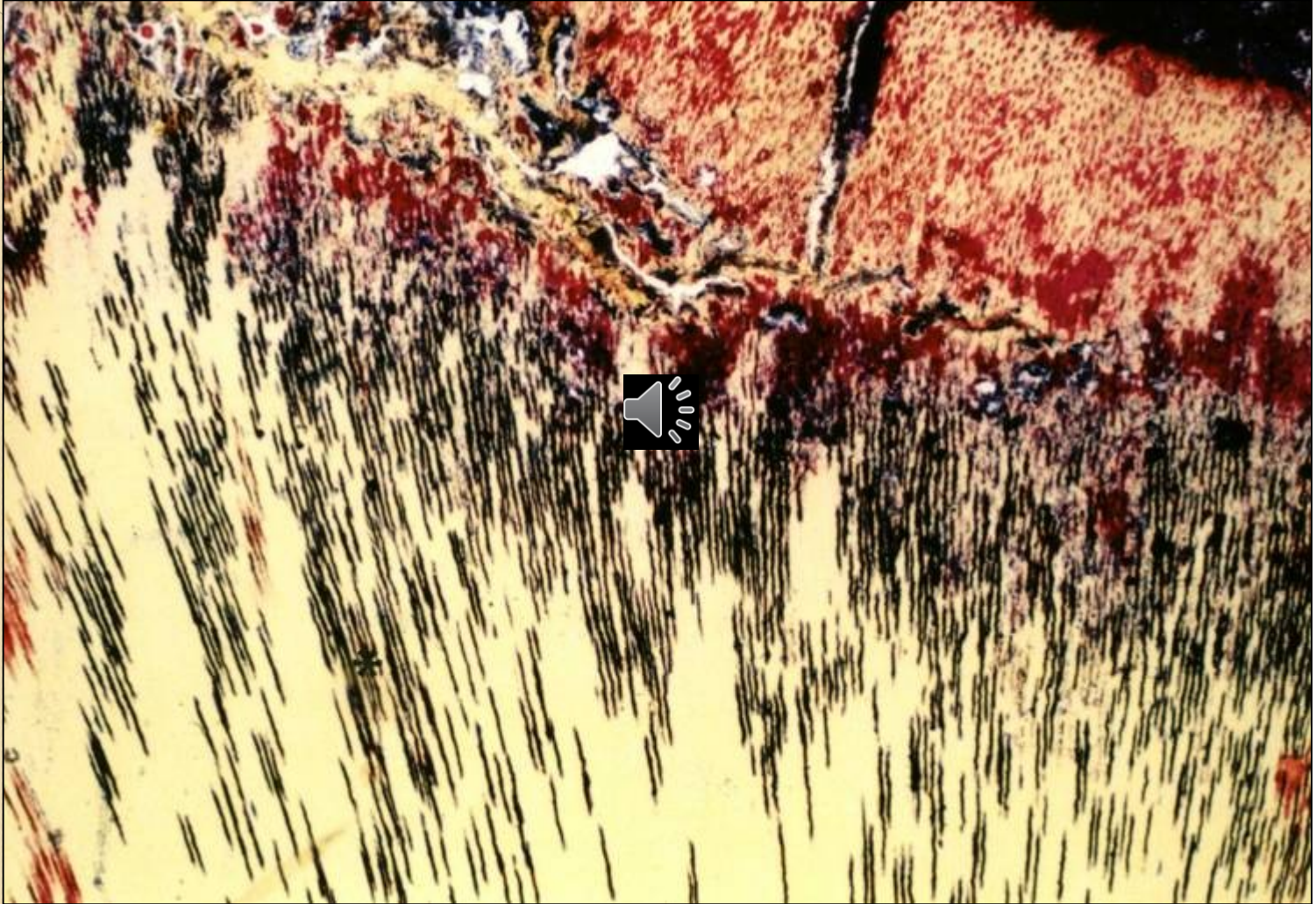
Light microscopy –dental pulp

Finding

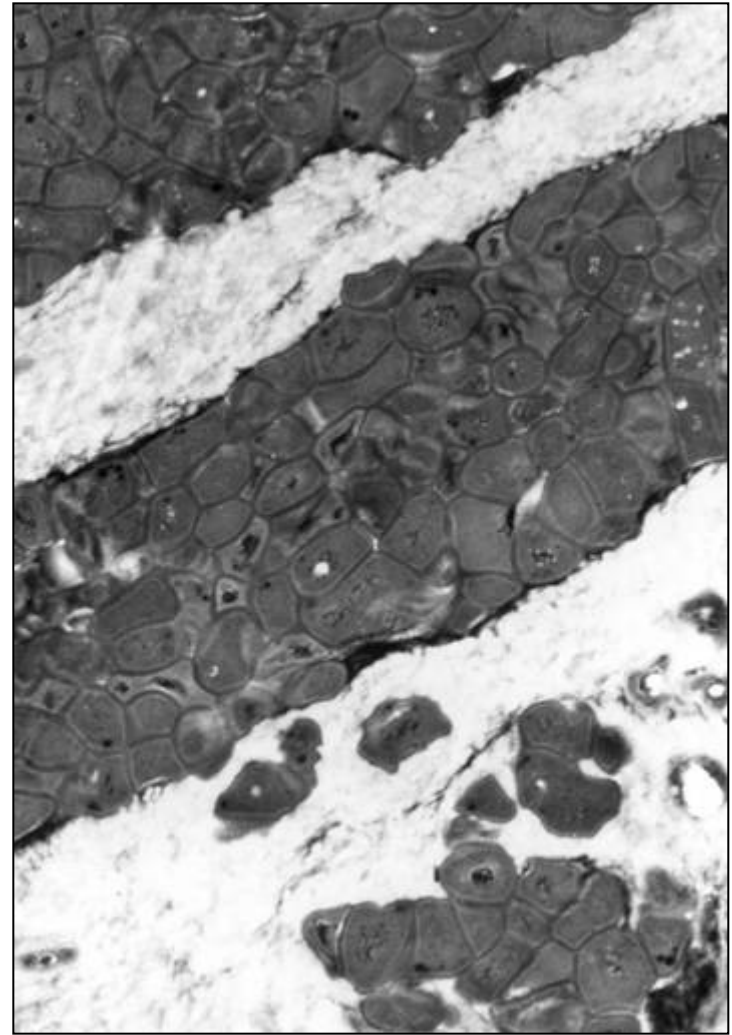
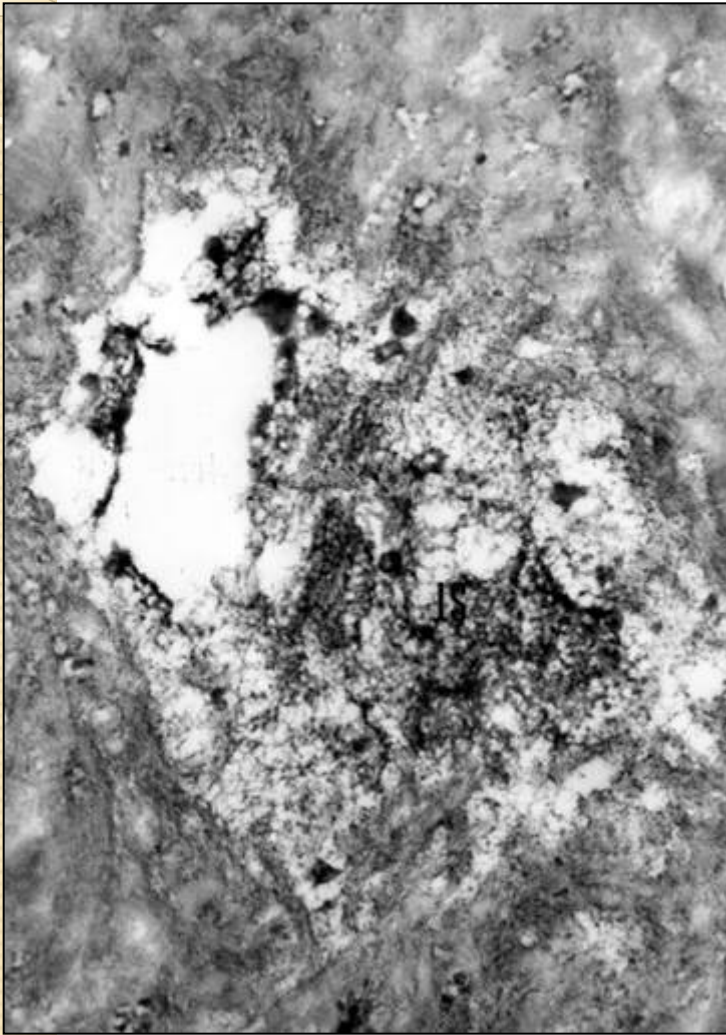
Dental pulp – penetration of microbes

Finding

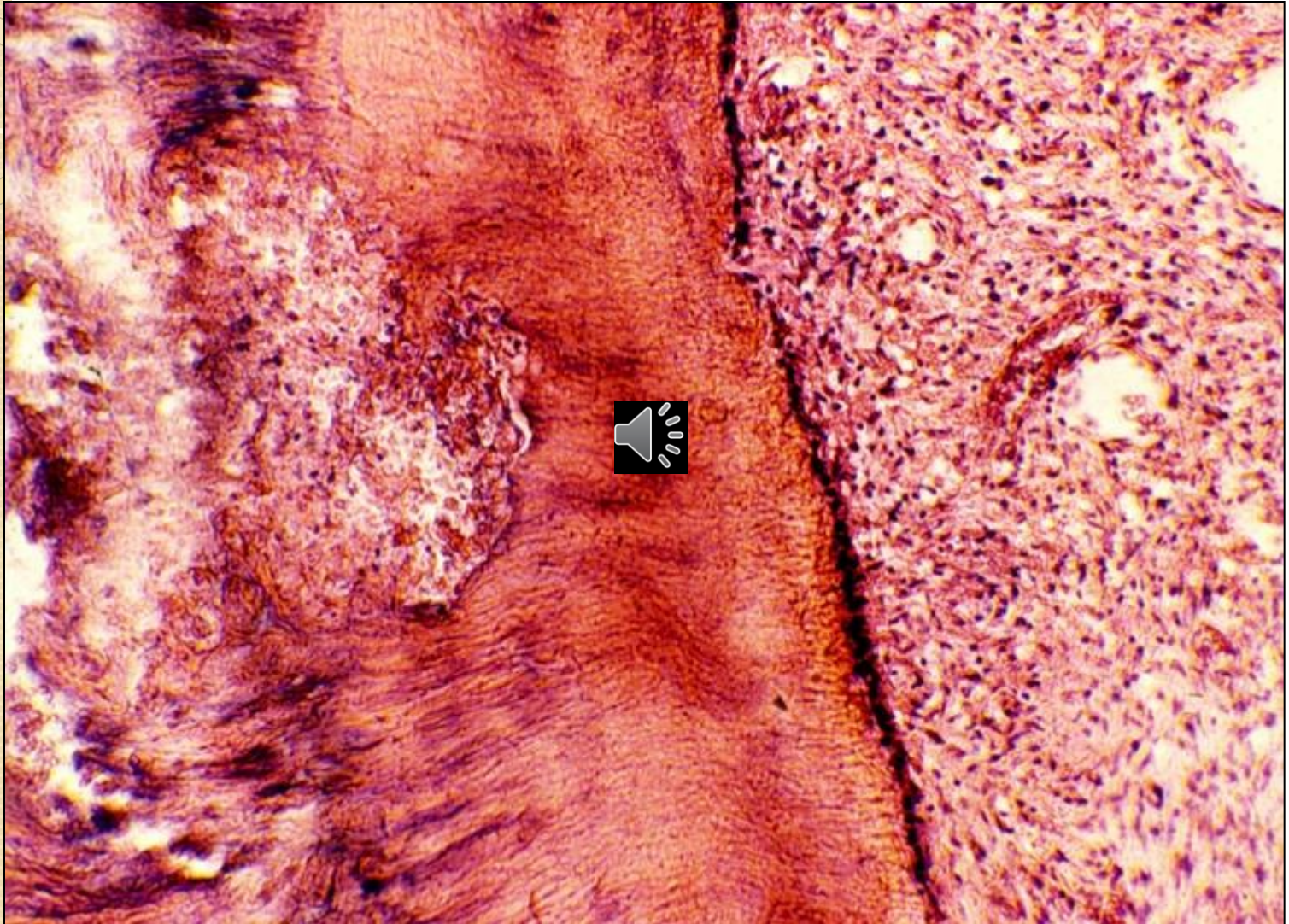
Brown-Bren staining

Finding

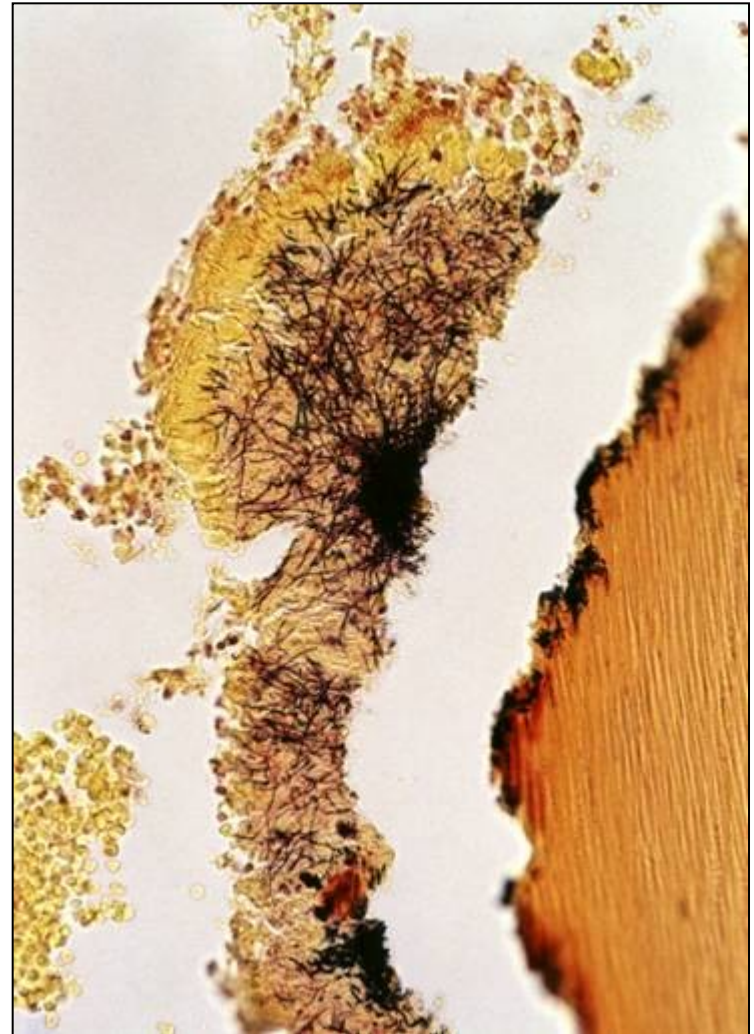
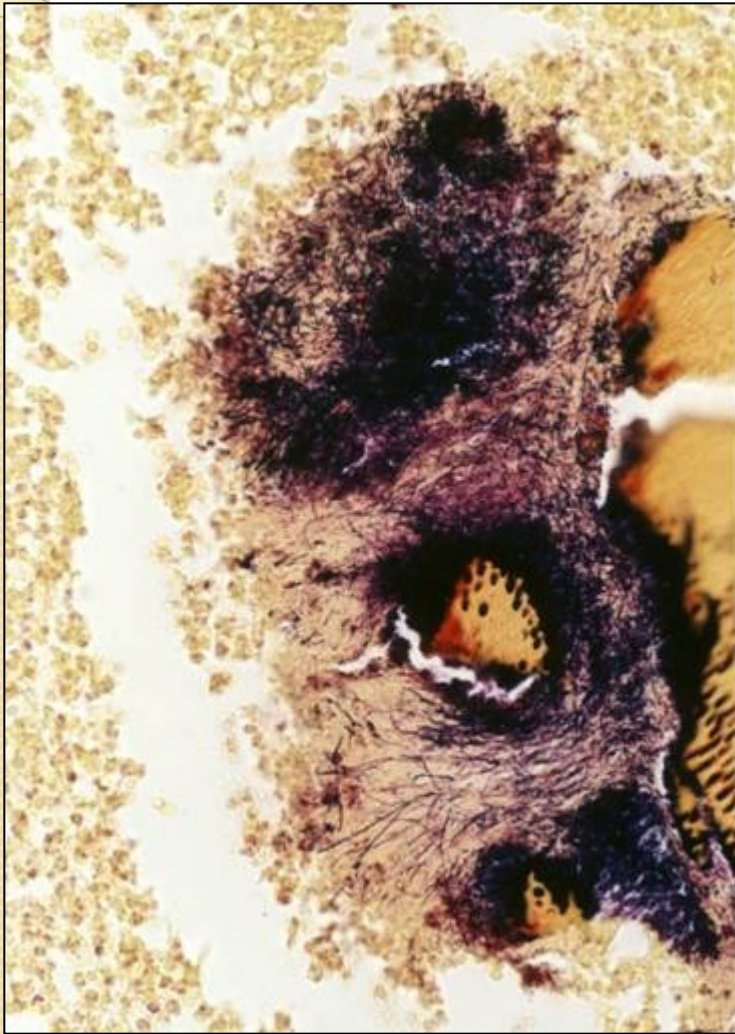
TEM- penetration of microbs , defense, obturation of tubules

Finding

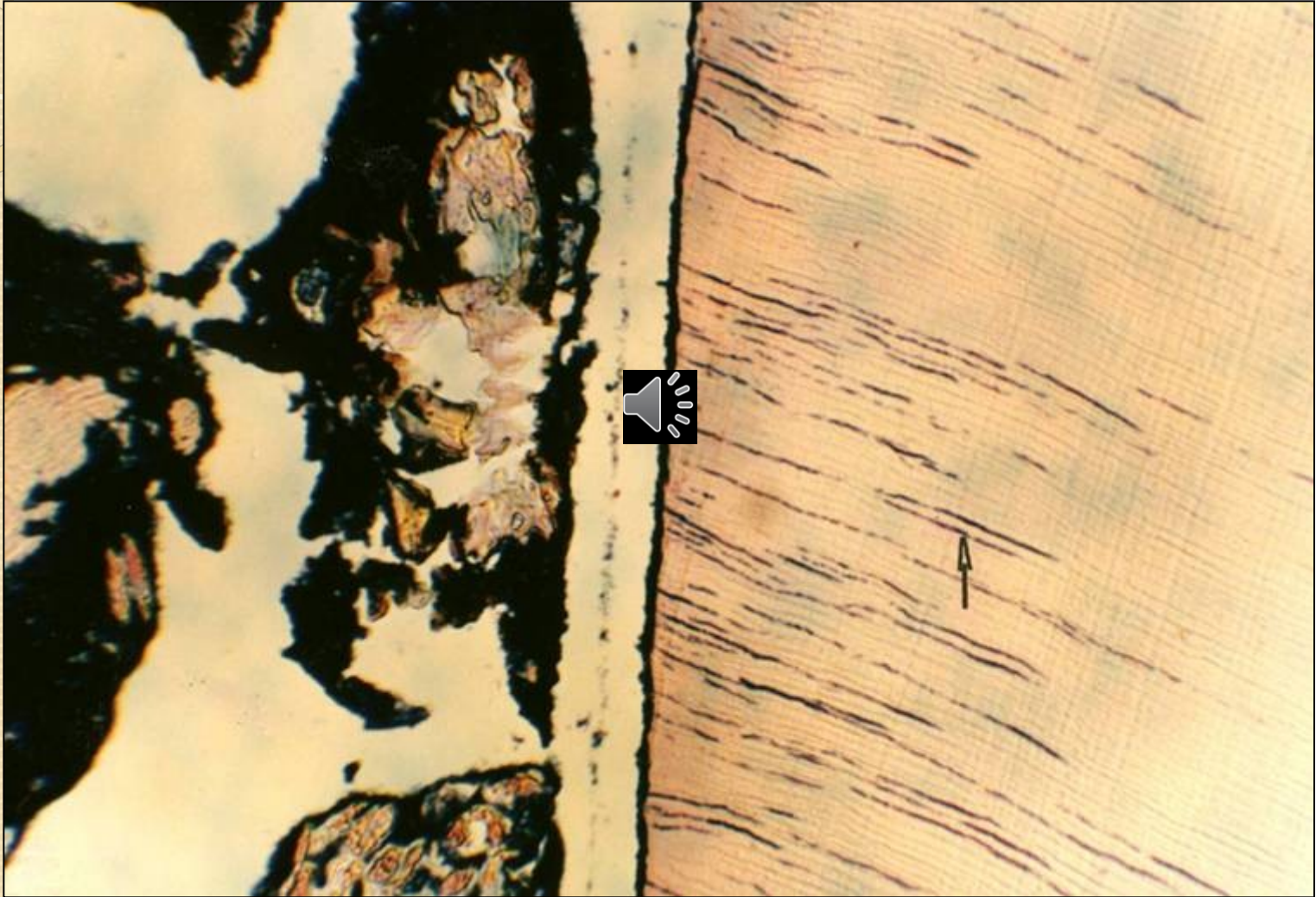
pulpitis

Finding

Exposed dental pulp – actinomycosis

Finding

microbes in dentine tubules

Iatrogenní poškození ve stomatologii

- Iatrogenní poškození je nechtěné poškození pacienta způsobené při poskytování zdravotní péče, zpravidla v souvislosti s postupem non lege artis
- Nutno odlišit iatrogenní poškození pacienta od komplikací vzniklých po ošetření

Příčiny iatrogenního poškození

- chybný chirurgický zákrok, přístup či nevhodné chování (nedodržení sterility)
- chybné předepsání léku, nezkontrolováním obsahu aplikovaného léku/látky
- spěch, stres
- chybná diagnóza
- burn-out syndrom

- Mezi iatrogenní poškození patří:
 - povrtání sousedního zubu při preparaci
 - extrakce jiného zubu
 - poranění tváře, jazyka vrtáčkem
 - otok po přetlačení NaOCl do periodontální štěrbiny, sinus maxillaris u endodontického ošetření
 - emfyzém po výplachu KK peroxidem
 - poleptání chemikáliemi při endodontickém ošetření
 - přetětí kořene sousedního zubu při chirurgické extrakci

Jak poškození pacienta předejít

- snaha vyvarovat se zbrklé práci ve stresu
- odebrání dokonalé anamnézy pacienta
- dodržovat bezpečnost práce
- dobře indikovaná terapie
- před aplikací jakéhokoliv přípravku pacientovi si překontrolovat stříkačku, balení...
- chránit sousední zuby

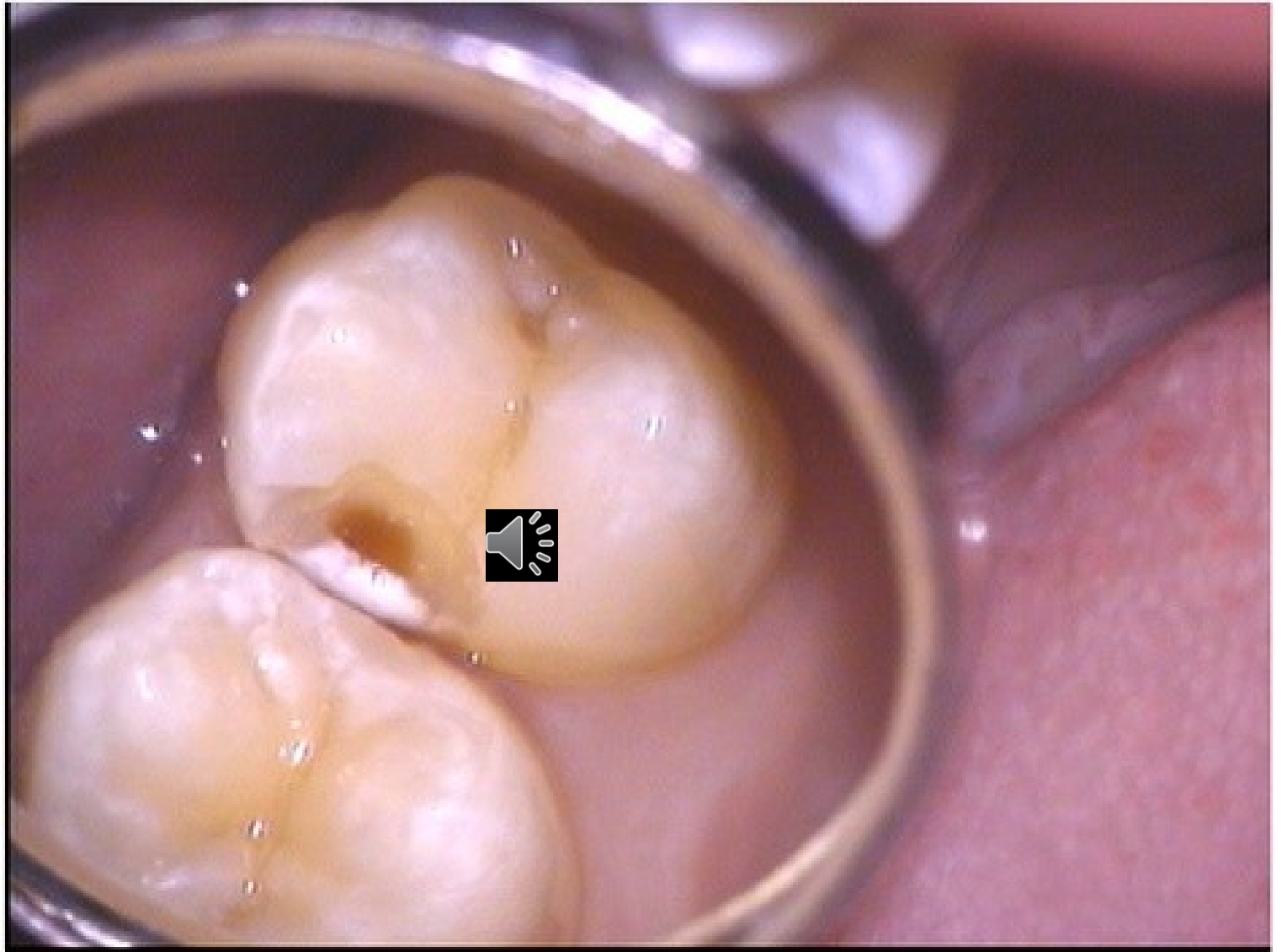

FIGURE 1

The patient in this case presented with right-sided facial swelling.

Děkuji za pozornost

denisakavrikova@gmail.com